

Shree Kaljibhai R. Katara Arts College, Shamlaji

Programme Outcome Bachelor of Arts

Our college is affiliated to Hemchandracharya North Gujarat University, Patan it follows the syllabus prescribed by the university. Our college students are allowed to choose /select from any of the five subjects from the cluster of English, Hindi, Gujarati, Sanskrit and Sociology. B.A. programme in our college meets the standards prescribed by general humanities education. Some learning outcomes include:

Students who choose the combination of five subjects, they develop social and literary consciousness and will be better able to appreciate different civilizations and culture. In the three-year duration, they will cultivate the sensibility to discern the evolution of civilizations and cultures. They will also be up to date with contemporary developments and develop a sociological sensibility to understand the social phenomena that affects their lives.

Students also learn four languages along with four major subjects. At the end of the programme, they usually will have advanced reading, writing, speaking, interpretive and composition skills in all languages.

On graduating, the students will be eligible for employment in- teaching, Government sector, Public Services, Army, tourism, media, hospitality, and other industries. Students also become employable in non-governmental organizations. Their skills in comprehension of general social phenomena around them places them in ideal situation for such jobs. They will also be able to appear for competitive examinations conducted for public sector jobs. The general humanities education equips them to clear competitive exams.

Humanities education is designed in such a way that it lays particular emphasis on human values. Students on completion of the undergraduate degree will be better able to appreciate the literary and cultural diversity. It equips them to think critically about the issues of contemporary relevance and hold an informed opinion on them.

SHREE K.R.KATARA ARTS COLLEGE, SHAMLAJI

Student Learning Outcomes of English Language and Literature

General objectives:

English is an International language. It should equip students with:

- (1) The ability to analyze, interpret and understand the complex inter-relationship between authors, texts, and specific social, political and historical contexts.
- (2) A demonstrable ability to use the terms, categories and concepts of critical or 'close' reading.
- (3) A student in the English should gain the ability to read, understand, analyze interpret and extrapolate from the complex texts that are at the heart of diverse traditions of the English language.
- (4) A writing knowledge of literary canons in English as well as strategies for critiquing them. We read books and we read culture & there are many communities of English with great traditions of expressive works.
- (5) Experience conducting research and for students of creative writing, the production of new artistic work. It is a special disciplinary benefit of English that it provides students with a field for exercising skills of disciplined independent inquiry that transfer to all walks of life.
- (6) The ability to write well critically, creatively or both. The English provides students with a uniquely practical and creative grasps of English language.

SHREE K.R.KATARA ARTS COLLEGE, SHAMLAJI

COURSE OUTCOMES

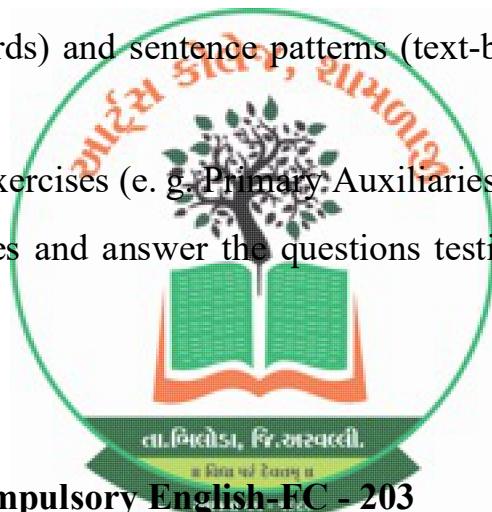
B. A. Semester – I

B.A. Sem-I: Course: Foundation Compulsory English-FC - 103

(Text: *Fantasy*)

The Paper is designed for students of Foundation Compulsory English. After completing the course the students are able ...

- To apply different language skills (Reading-Writing-Speaking-Listening) acquired during the course to their own practical life.
- To read their text(s) with proper understanding.
- To use vocabulary (words) and sentence patterns (text-based) in their own spoken and written English.
- To solve grammatical exercises (e. g. Primary Auxiliaries, Tenses, Articles) themselves.
- To read unseen passages and answer the questions testing their comprehension of the same.

B. A. Semester - II

Course: Foundation Compulsory English-FC - 203

(Text: *Fantasy*)

The Paper is designed for students of Foundation Compulsory English. After completing the course the students are able ...

- To apply different language skills (Reading-Writing-Speaking-Listening) acquired during the course to their own practical life.
- To read their text(s) with proper understanding.
- To use vocabulary (words) and sentence patterns (text-based) in their own. spoken and written English.
- To solve grammatical exercises (e. g. Prepositions, Concord, Pronouns).themselves.
- To apply their linguistic competence to the production of systematic composition, especially writing paragraphs of their own on familiar topics

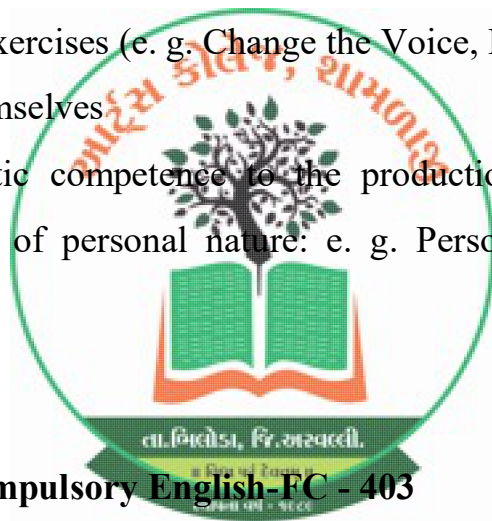
B.A.Semester-III

Course: Foundation Compulsory English-FC - 303

(Text: *Glimpses of Life*)

The Paper is designed for students of Foundation Compulsory English. After completing the course the students are able ...

- To apply different language skills (Reading-Writing-Speaking-Listening) acquired during the course to their own practical life
- To read their text(s) with proper understanding
- To use vocabulary (Idioms and Phrases) and sentence patterns (text-based) in their own spoken and written English
- To solve grammatical exercises (e. g. Change the Voice, Modal Auxiliaries, Adjectives, Adverbs) themselves
- To apply their linguistic competence to the production of systematic composition, especially writing letters of personal nature: e. g. Personal, Complimentary, Request, Regret, and Invitation.

B. A. Semester - IV

Course: Foundation Compulsory English-FC - 403

(Text: *Glimpses of Life*)

The Paper is designed for students of Foundation Compulsory English. After completing the course the students are able ...

- To apply different language skills (Reading-Writing-Speaking-Listening) acquired during the course to their own practical life
- To read their text(s) with proper understanding
- To use vocabulary (Idioms and Phrases) and sentence patterns (text-based) in their own spoken and written English
- To solve grammatical exercises (e. g. Identification of Clauses, Non-Finite Verbs, Prefixes and Suffixes) themselves
- To apply their linguistic competence to the production of systematic composition, especially writing Application for jobs

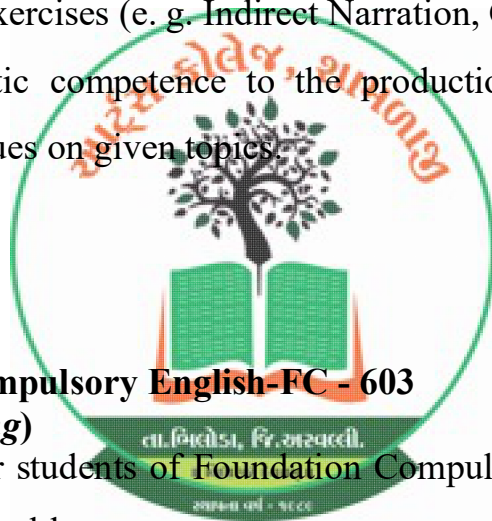
B. A. Semester - V

Course: Foundation Compulsory English-FC - 503

(Text: *The Joy of Reading*)

The Paper is designed for students of Foundation Compulsory English. After completing the course the students are able ...

- To apply different language skills (Reading-Writing-Speaking-Listening) acquired during the course to their own practical life
- To read their text(s) with proper understanding
- To translate unseen passages from English into Gujarati or Hindi
- To use Phrasal Prepositions and Verbs in meaningful sentences of their own
- To solve grammatical exercises (e. g. Indirect Narration, Conjunctions) themselves.
- To apply their linguistic competence to the production of systematic composition, especially writing Dialogues on given topics.

B. A. Semester - VI

Course: Foundation Compulsory English-FC - 603

(Text: *The Joy of Reading*)

The Paper is designed for students of Foundation Compulsory English. After completing the course the students are able ...

- To apply different language skills (Reading-Writing-Speaking-Listening) acquired during the course to their own practical life
- To read their text(s) with proper understanding
- To developing story from the points given for help
- To solve grammatical exercises, e. g. Transformation, Synthesis, Correction (Articles, Prepositions, Tenses, Concord) of sentences themselves
- To apply their linguistic competence to the production of systematic composition, especially Preparing Speeches on given topics, such as Introducing Chief Guest, Farewell Speech, Speech on Annual Function, Mourning the Death of a V. I. P., Vote of Thanks, Speech on Republic Day.

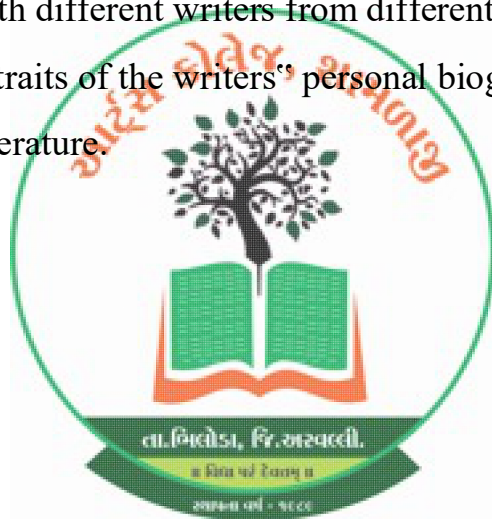
Core Compulsory

B.A. Semester-I

English Course Code 101 (Introduction to Literature)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to

- Get acquainted with the term literature and know about the qualities of good literature and understand the reasons for the study of literature.
- Learn about the literary features of English literature in the Age of Chaucer.
- Enjoy and critically appreciate *The Knight's Tale* from Chaucer's Canterbury Tales, and become acquainted to Chaucer's language and literary art.
- Acquaint themselves with different writers from different Ages of English literature.
- Know some significant traits of the writers' personal biographical details and about their contribution to English literature.

English Course Code CC- 102 (Introduction to Poetry)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to-

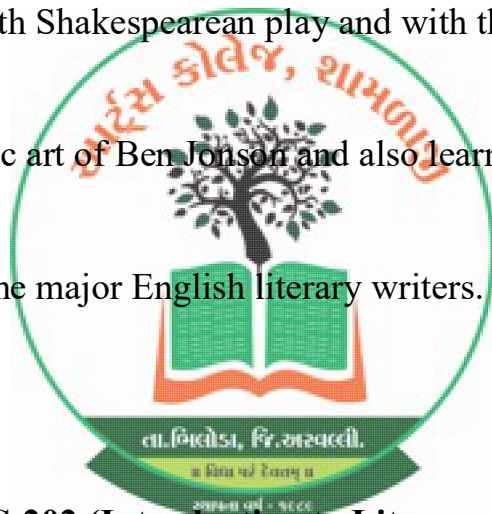
- Acquaint with English literature.
- Have primary contact with English literary forms.
- Familiarize with some representative poems of the literary form of poetry.
- Get acquainted with some major English literary writers.

B.A. Semester-II

Course Code CC-201 (Introduction to the Age of Shakespeare and the Jacobean Age)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to

- Acquaint themselves with the history of English literature and the impact of the Renaissance
- Acquaint themselves with Shakespearean play and with the Elizabethan Drama
- Know about the dramatic art of Ben Jonson and also learn about the Jacobean poetry and the Metaphysical Poetry.
- Get acquainted with some major English literary writers.

English Course Code CC-202 (Introduction to Literary Forms)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to :

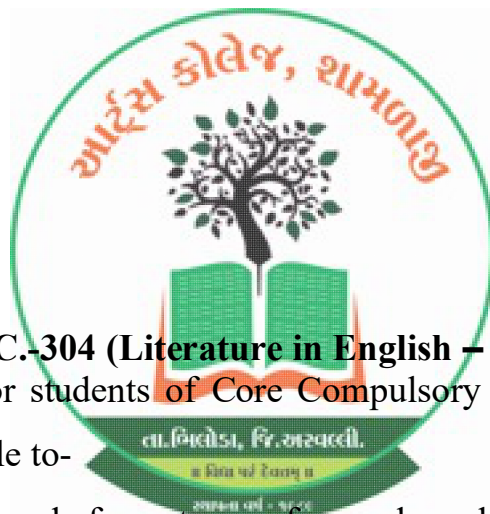
- To acquaint students with English literature.
- To acquaint students with English literary forms.
- To familiarize students with some representative short stories and essays
- To acquaint students with some major English literary forms.

B.A. Semester- III

English Course Code C.C.-303 (British Fiction)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to

- Get basic knowledge of literary form Novel and also various methods of narration
- Identify some great novelists of British literature
- Taste some good novels in English literature
- Discuss the importance of sound human character through novels

English Course Code C.C.-304 (Literature in English – Drama – Comedy)

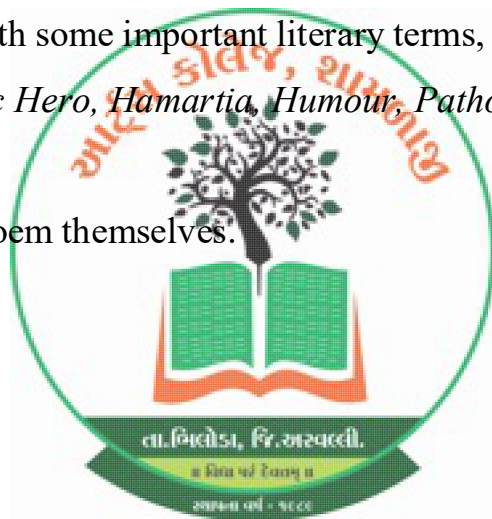
The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to-

- Understand basics of comedy form, types of comedy and Theory of laughter
- Enjoy the lighter and corrective side of literature in human life
- Discuss great comedies from different ages and thereby enjoy literature.
- Know various great comedies in the history of English literature.

English Course Code -CC – 305 (Foundation Course in Literary Criticism)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing the course the students are able to

- Understand the difference between creative (synthetic) and critical (analytical) faculties
- Understand the nature and functions of literary criticism
- Know the qualities of a good critic, with emphasis on „scholarship“ as a major aim of a true critic
- Understand how literary criticism started with the arguments of great philosophers like Plato and Aristotle in the antiquity
- Acquaint themselves with some important literary terms, like *Plot, Theme, Setting, Character, Tragic Hero, Hamartia, Humour, Pathos, Fancy Imagination, Allegory, Satire*
- Appreciate critically a poem themselves.

B.A. Semester-IV

Course Code CC-403 (Indo-Anglican Fiction)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to

- Learn the history of Fiction Writing in English in India before and after Independence.
- Understand the way of expression of Indian culture through a foreign language
- Tour across the works of great Indian English Writers like R.K. Narayana and Mulk Raj Anand.
- Acquaint themselves with various great Fiction writers in Indian English literature.

English Course Code C.C.-404 (Literature in English Drama- Tragedy)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to-

- Tour across ages discussing original drama form at various stages of history
- Learn the importance of tragedy form for the healthy society
- Discuss great tragedies from Elizabethan age
- Acquaint themselves with various great tragedies in the history of English literature.

English Course Code-CC – 405 (Name of the Paper: *Literary Criticism and Rhetoric*)

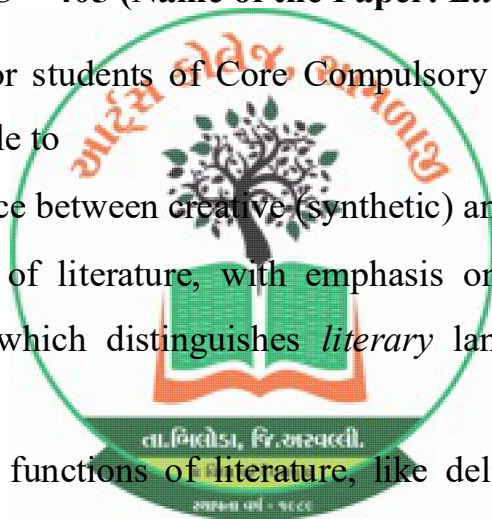
The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing the course the students are able to

- Understand the difference between creative (synthetic) and critical (analytical) faculties
- Understand the nature of literature, with emphasis on “the particular use made of language in literature”, which distinguishes *literary* language from its *scientific* and *everyday* uses
- Ponder over the major functions of literature, like delight (*dulce*) and usefulness or utility (*utile*)

- Understand how Aristotle discovers the laws governing a successful

Tragedy, concentrating mainly on the concept of Tragedy, Tragic Hero, and Catharsis

- Identify and use different *Figures of Speech*, such as *Simile*, *Metaphor*, *Personification*, *Apostrophe*, *Hyperbole*, *Oxymoron*, *Alliteration*, *Onomatopoeia*, *Metonymy*, *Pun*.
- Appreciate critically a poem themselves.

B.A. Semester-V

English Course Code CC 506 (Social History of England and America)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to

- Acquaint themselves with major movements in the social history of England and America
- Familiarize with some important revolutions in the European history
- Familiarize with major wars such as World War I and World War II
- Discuss some major English writers.

English Course Code CC- 507 (*Introduction to the Restoration and the Age of Pope*)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing the course the students are able to

- Understand the significance of the historical background in the proper study of literature
- Understand the factors responsible the growth of a particular form(s) of literature in a specific Age, e. g. Satire and Comedy of Manners in the Restoration Age, or Periodical Essay and Novel in the Age of Pope
- Understand how political and social factors leave their deep influences upon the literary tendencies of an Age
- Interpret, appreciate and finally judge the value of works of literary art – i. e. works like *Mac Flecknoe* by John Dryden – in their proper perspectives
- Acquaint themselves with the major literary works and writers of the prescribed periods in the history of English literature.

English Course Code CC-508 (Indian Writing in English (Poetry – Drama))

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to

- Learn the history of Indian English Literature in general and Indian English Poetry and Post-Independence Indian English Drama in particular
- Familiarize with some poems by Indian English Poets and thereby understand the difference between Indian and foreign cultures
- Enjoy English drama presenting their own culture
- Identify various Indian English writers.

English Course Code CC509 (Introduction to American Literature)

The paper is designed for students of Core Compulsory English. After

Completing this course the students are able to:

- Get the Insight into American literature along with the history of America.
- Comprehend various trends, values and attributes of American poetry.
- Identify American society with its cosmopolitan culture and psyche of Americans through drama, fiction, non-fiction and poetry of American Literature.
- Pursue some well-known American works in detail
- Develop acquaintance with a number of American works
- Compare American literature with other literatures.

English Course Code CC-510 (Introduction to English Language)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to

- Have primary knowledge of English language.
- Learn the history and development of English language.
- Describe various influences on the development of English language.
- Recognize the origin of some English words.

B.A. Semester VI

English Course Code CC-606 (Introduction to Romantic and Victorian Age)

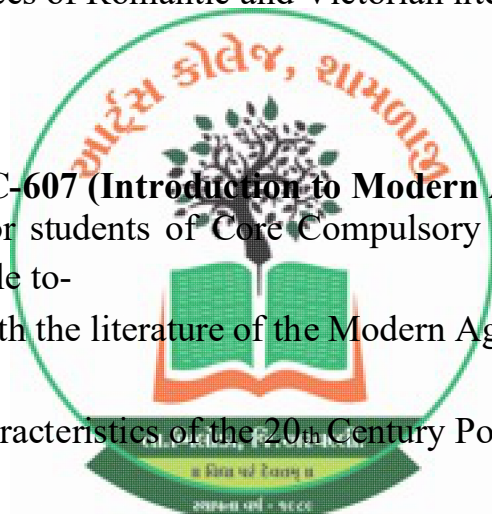
The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to

- Tour through Romantic and Victorian Age in the History of English literature
- Familiarize with some poems by British Poets
- Critically analyze the poems and thereby understand literature
- Have the first-hand experience of English novel
- Acquaint with great pieces of Romantic and Victorian literature.

English Course Code CC-607 (Introduction to Modern Age)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to-

- Acquaint themselves with the literature of the Modern Age – The 20th Century
- Familiarize with the characteristics of the 20th Century Poetry, Drama, and Fiction
- Discuss some representative literary works of the Modern Age
- Learn about various great literary personalities of the 20th Century.

English Course Code CC-608 (Indian Literature in English Translation)

The paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to:-

- Tour through the History of Indian Literature in English Translation.
- Gain the knowledge of various works of literature, written in Indian languages.
- Explore the various Indian communities, cultures, races, languages etc. through the study of Indian drama, fiction, prose and poetry in English translation.
- Get the knowledge of Translation studies and Comparative literature.

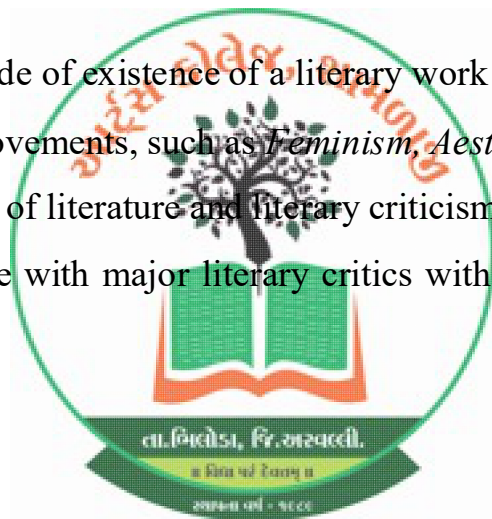
English Course Code CC – 609 (Literary Criticism and Theories)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing the course the students are able to-

- Understand the difference between „Extrinsic“ and „Intrinsic“ approach to the study of literature
- Know how Biography, Psychology, Society, or other Arts help or hinder our study and evaluation of a literary work of art
- Understand the relationship between Art and Morality, which gives birth to the age old conflict between *Art for Life's Sake* and *Art for Art's Sake*

(*Aestheticism*)

- Think about the real mode of existence of a literary work
- Understand different movements, such as *Feminism, Aestheticism, Modernism*, in the history of literature and literary criticism
- Show their acquaintance with major literary critics with reference their famous critical works.

English Course Code CC-610 (Spoken English)

The Paper is designed for students of Core Compulsory English. After completing this course the students are able to-

- Introduce themselves with a new field of spoken English.
- Acquaint with English phonemes, consonants, Vowels and Diphthongs.
- Familiarize with different aspects of Spoken English.
- Learn phonetic transcription and correct pronunciations
- Use language in a proper manner.

.....

SHREE K.R.KATARA ARTS COLLEGE, SHAMLAJI

COURSE OUTCOMES: (M. A.)

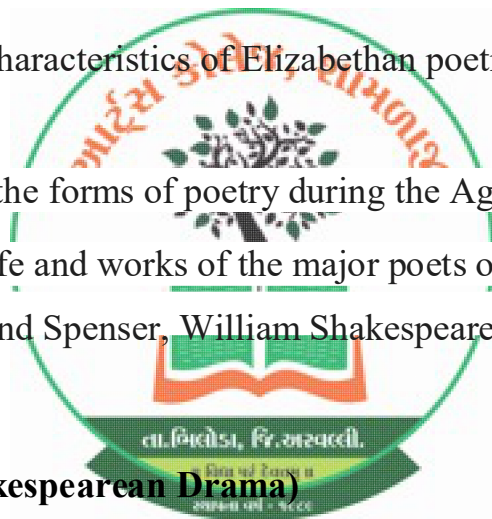
M.A. (English)

Semester-I

Course Code -101 [Poetry (1550 to 1660)]

On completion of this course, the students are able to-

- Know the History of English literature with special reference to Elizabethan Poetry.
- Understand various characteristics of Elizabethan poetry and its importance in English literature
- Appreciate critically the forms of poetry during the Age of Renaissance
- Get insight into the life and works of the major poets of Elizabethan Age i.e. John Milton, Edmund Spenser, William Shakespeare, and Metaphysical poets.

Course Code - 102 (Shakespearean Drama)

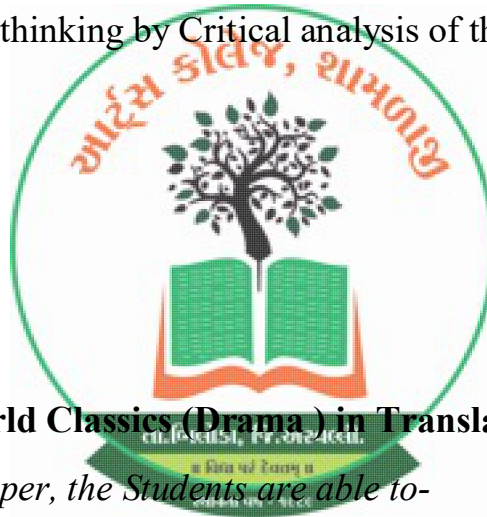
On completion of this paper, the Students are able to-

- Know about the life and works of the greatest dramatist of English literature; the variety of drama being Tragedies, Comedies, Romances, Historical Plays, etc. and of course 154 sonnets
- Understand the peculiar language and style of Shakespeare's writings and how they differ from the language and style of other dramatists in other period
- Learn about the life of people in the Elizabethan England, the life of the Royal society through the plots of his plays drawn from the history
- Develop a critical acumen for literary analysis which in return will be transmitted to the learners who come in their contact.
- Enjoy the dialogues, plot, theme, setting and characters in these plays.

Course Code - 103 (Restoration and Augustan Literature)

On completion of this paper, the Students are able to-

- Understand and enjoy satirical language of the poets and writers like-Pope, Dryden, Swift etc.
- Get the information about the socio-political atmosphere of the Restoration period of England.
- Evaluate the effect of the particular period on the later time.
- Sharpen their critical thinking by Critical analysis of the mentioned work.

Course Code – 104 (World Classics (Drama) in Translation)

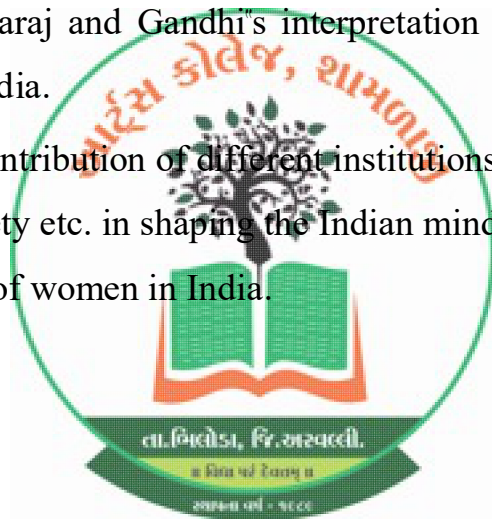
On completion of this paper, the Students are able to-

- Know the historical background of the periods and mentioned texts in all the units.
- Understand the concept of classics with reference to classical literature.
- Understand the definition of Greek Tragedy.
- Understand the difference between Greek Tragedy and Shakespearean Tragedy.

Course Code – 105 (Indian Renaissance Literature)

On completion of this paper, students are able to-

- Acquaint themselves with Indian Renaissance
- Know about the great thinkers of India and their ideas on Indian culture, religion, social reforms etc
- Study great leaders in different fields like politics, religion, literature etc. and their great ideas.
- Know about the Indian thought and Indian renaissance and Shri Aurobindo's views on India.
- Learn about true Swaraj and Gandhi's interpretation of Hind Swaraj and the Independence of India.
- Know the role and contribution of different institutions like the Brahmo Samaj, the Theosophical Society etc. in shaping the Indian mindset and the role of the education and that of women in India.

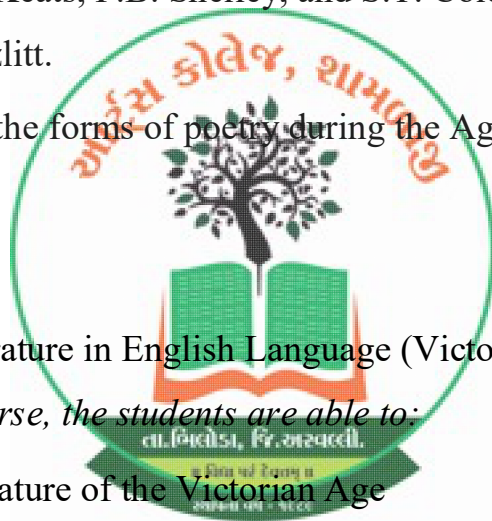
[illegible]

M.A. Semester-II

Course Code -201[Literature in English Language (Romantic Age)]

On completion of this course, the students are able to:

- Know the History of English literature with special reference to Poetry of Romantic Age.
- Understand various characteristics of Romantic poetry and its importance in English literature.
- Tour through life and works of major writers of Romantic Age i.e. Wordsworth, John Keats, P.B. Shelley, and S.T. Coleridge, Charles Lamb, William Hazlitt.
- Appreciate critically the forms of poetry during the Age of Romanticism.

Course Code - 202 (Literature in English Language (Victorian Age))

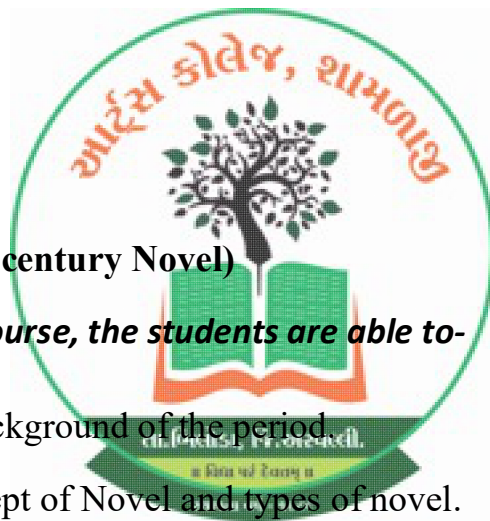
On completion of this course, the students are able to:

- Know well the literature of the Victorian Age
- Know about the life of the Victorian society, particularly the moral standards, the value of human relations, etc.
- Get acquainted with important Victorian Poets like Tennyson, Browning, Matthew Arnold – through their representative poems
- Be familiar with Victorian morality, vanity, shallowness of human relations through the detailed study of Victorian Novels : *Great Expectations*, *Tess of the D'Urbervilles*.

Course Code – 203 (Literature in English Language (Modern Age))

On completion of this course, the students are able to-

- Know the literature of Modern age.
- Calculate the circumstances of the major incidents of the time.
- Learn the modern idea of Feminism.
- Understand the after effects of world war I and II through the

Course Code – 204 (20th century Novel)

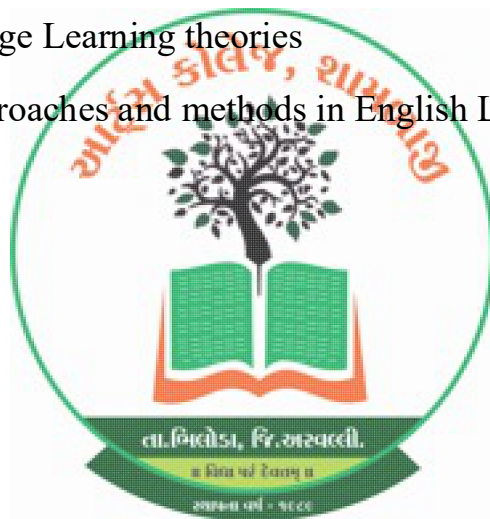
On completion of this course, the students are able to-

- Get the Historical background of the period.
- Understand the concept of Novel and types of novel.
- The students are able to get the knowledge of post-colonial studies.
- The students get deep knowledge of the theme, plot, technique and major characters of the mentioned texts in the syllabus.

Course Code – 205 (English Language theory)

On completion of this paper, the students are able to-

- Understand the basic learning skills for a language (LSRW) and the difference between language learning and language acquisition
- Use English as an effective means of communication.
- Familiarize with English Language Teaching (ELT)
- Know various language Learning theories
- Discuss different approaches and methods in English Language teaching

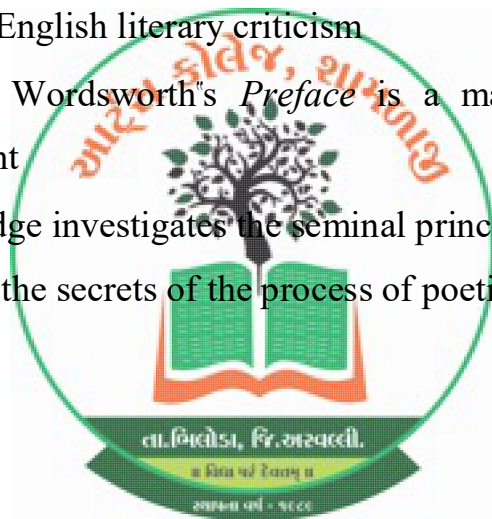
[illegible]

M.A. Semester-III

Course Code - 0301 (*Critical Theory*)

On completion of this course the students are able -

- To understand how a fair knowledge of the critical theories developed by different literary critics in different ages can help them study and evaluate literary works properly
- To know how Aristotle, in his *Poetics*, brings out the aesthetic value of the term *mimesis* and defends poetry against Plato's scathing denunciation of it
- To understand why John Dryden, with his liberal classicism, is aptly considered as the father of the English literary criticism
- To understand how Wordsworth's *Preface* is a manifesto of the English Romantic movement
- To know how Coleridge investigates the seminal principle of Imagination and thereby understand the secrets of the process of poetic creation.

Course Code -302 (American Literature)

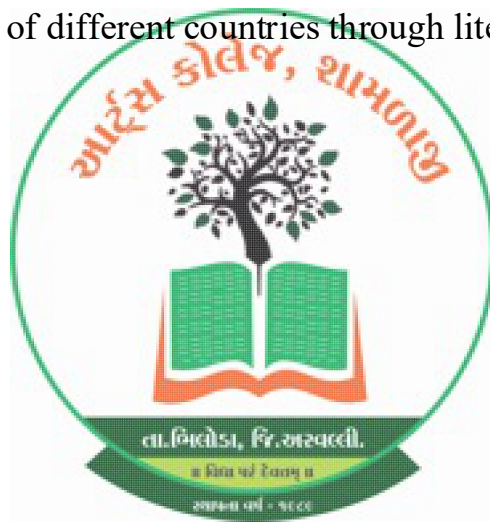
On completion of this paper, the students are able to-

- Know the history of America as well as the history of American Literature.
- Understand the gradual development of the American Literature.
- Get the idea of spirituality and transcendentalism after studying Emerson, Dickinson, Frost etc.
- Get the information about the basic values and attributes of American Society and that will help them to compare different societies on the basis of different criteria.

Course Code – 303 (Colonial and Post-Colonial Studies: Texts)

On completion of this paper, the students are able to-

- Understand Colonial period in the world
- Discuss differences and development in the post-colonial period
- Compare the cultures of different countries through literatures from different countries.

Course Code - 304 [(World Classics in Literature (Novels)]

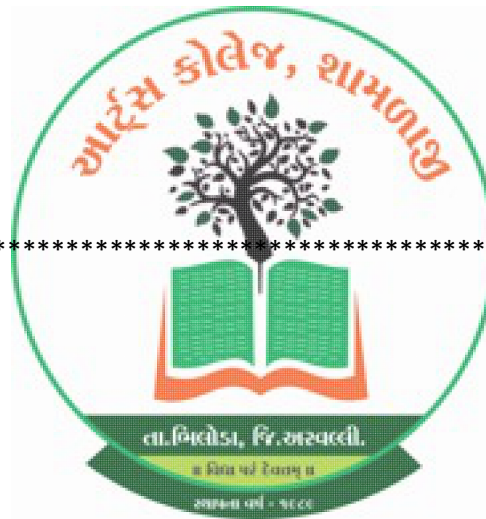
On completion of this course, the students are able to :

- Acquire knowledge about various cultures in the world.
- Discuss the varying treatment of women in different countries
- Compare the experiences of different communities in the world on social issues
- Judge critically the roles of the society against the fair sex.
- Travel into a new area of studies.

Course Code - 305 (Interdisciplinary Paper) Philosophy and Literature.

On completion of this course, the students are able to :

- Get the knowledge of world literature.
- Understand the background of Greek literature and major Greek writer.
- Understand the ancient concept of philosophy.
- Understand the background of Indian Philosophy and Indian Philosophers.

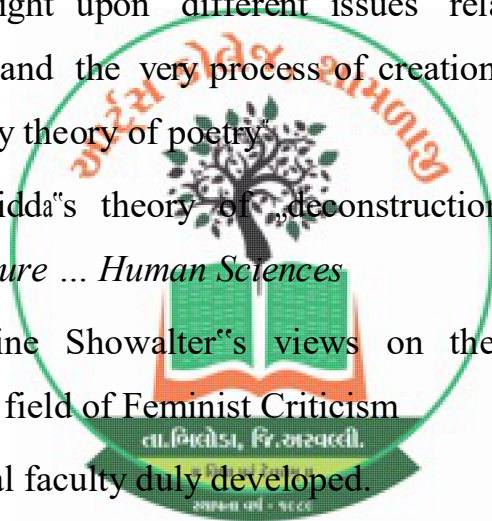

M.A. Semester-IV

Course Code – 0401 (Modern Critical Theory)

On completion of this course the students are able to-

- Understand how a fair knowledge of the modern critical theories developed by different literary critics in different ages can help them study and evaluate literary works properly
- Know how T. S. Eliot, in his essay *Tradition and the Individual Talent*, throws light upon different issues related to „tradition“, „historic sense“, and the very process of creation, with emphasis on the „impersonality theory of poetry“
- Understand Derrida’s theory of „deconstruction“ as explained in his essay “*Structure ... Human Sciences*”
- Understand Elaine Showalter’s views on the modern state of wilderness in the field of Feminist Criticism
- Have their critical faculty duly developed.

M.A.-402- Colonial and Postcolonial Studies/ Theory

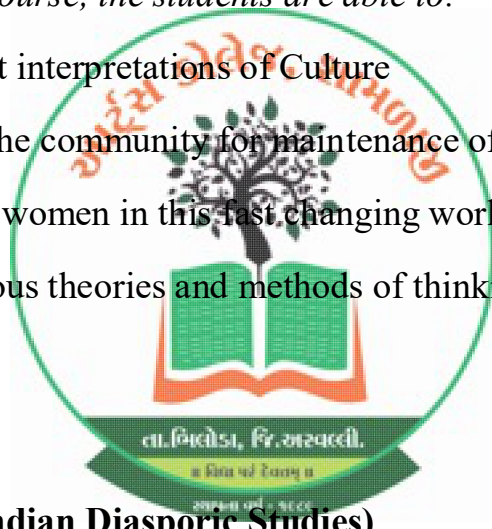
On completion of this course, the students are able to-

- Learn the important theories of the Post Colonial Period.
- Understand the correlation between different literary theories and literary works.
- Get information about the different ideas like Marxism, Orientalism etc.
- Do critical analysis of the literary work on the basis of different theoretical ideas.

Course Code - 403 (Cultural Studies)

On completion of this course, the students are able to:

- Understand different interpretations of Culture
- Discuss the role of the community for maintenance of a healthy society
- Illustrate the role of women in this fast changing world
- Travel through various theories and methods of thinking in the third world.

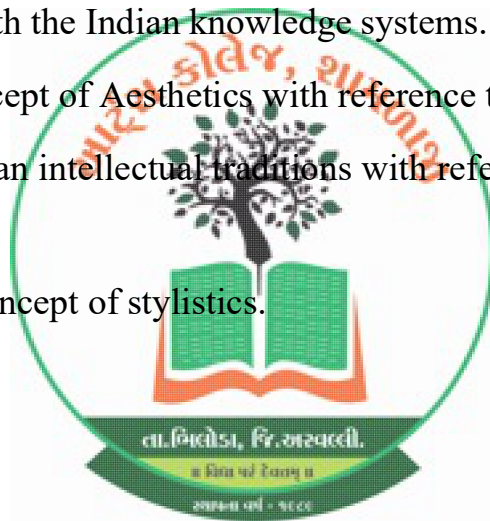
Course Code – 404 (Indian Diasporic Studies)

On completion of this course, the students are able to-

- Understand and feel the pain of the Diaspora all over the world
- Learn about various cultures like that of Fiji, West-Indies, Africa, America and other parts of the world in relation to Indian culture
- Compare and contrast various aspects of different culture
- See prospects of development among other cultures

Course Code – 405 (Indian Poetics and Aesthetics) *On completion of this course, the students are able to*

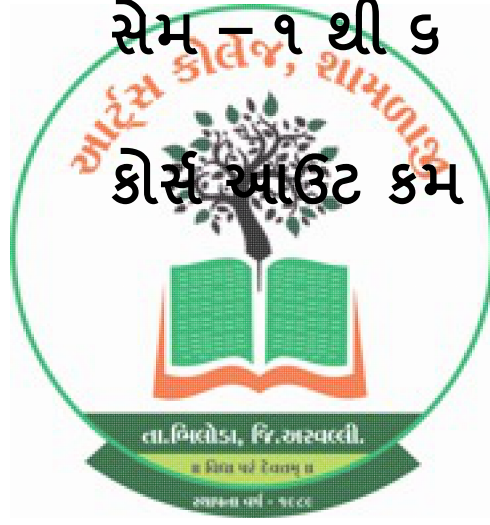
- Become familiar with the Indian knowledge systems.
- Understand the concept of Aesthetics with reference to Indian literature.
- Understand the Indian intellectual traditions with reference to major Indian exponents.
- Understand the concept of stylistics.

ગુજરાતી વિભાગ

સેમ – ૧ થી ૬

કોર્સ આઉટ કમ

• ગુજરાતી હેતુઓ:-

1. ભાષાના શુદ્ધિકરણ માટે ગુજરાતી ભાષા અતિ મહત્વનું માધ્યમ છે.
2. ઉચ્ચારણ પ્રક્રિયામાં રહેલી અગવડતાઓને સુધારવાનું માધ્યમ ગુજરાતી ભાષા છે.
3. અરસ-પરસના સબંધો કેળવાય તેમજ આત્મીયતા સાધવાનું કામ ગુજરાતી ભાષાનું છે.
4. વ્યક્તિના સર્વોચ્ચ વિકાસ માટે શિષ્ટ ભાષા ગુજરાતી ભાષા દ્વારા કરી શકાય છે.
5. માતૃભાષાનું જતન ગુજરાતી ભાષા દ્વારા કરી શકાય છે.
6. સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાઓમાં ગુજરાતી વ્યાકરણ તેમજ સાહિત્ય સ્વરૂપોના પ્રશ્નોને સહેલાઈથી ગુજરાતી સાહિત્યનો પરિચય હોવાથી વિદ્યાર્થી સમજી શકે છે અને સરળતાથી ગુણ મેળવી શકે છે.
7. ગુજરાતી ભાષા દ્વારા પોતાનો પરિચય સરળતાથી અને સાચી રીતે આપી શકે છે.

8. જુદા જુદા સમયે લખાયેલા સાહિત્યથી વિદ્યાર્થી વાકેફ થતા તે સમયને વિદ્યાર્થી સમજી શકે છે અને તેનું અમલીકરણ કરી શકે છે.
9. સાંપ્રત સમયથી વાકેફ થવા માટે ગુજરાતી ભાષા ઉત્તમ માધ્યમ છે.
10. સાહિત્યના માધ્યમ દ્વારા વિદ્યાર્થી પગભર થઈ શકે છે અને આજીવિકા મેળવી શકે છે.

બી.એ.સેમ -૧

૧. C.C-101} પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧

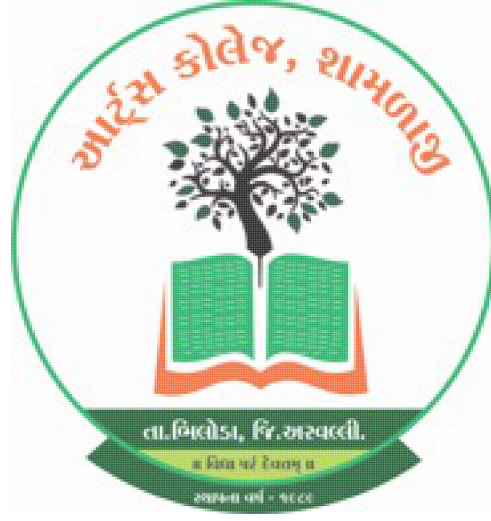
C.E-101 }-પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી કાવ્યઝલક ખંડ-૧

- મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યના કવિ અને કવયિત્રીઓનો પરિચય રસિક વિદ્યાર્થીઓ પ્રાપ્ત કરે છે.
- ભક્તિમાર્ગી કવિતામાંથી ધર્મ તરફની રસ અને રુચિ જળવાઈ રહે છે.
- જ્ઞાનમાર્ગી કવિતા જેમાં અખો, પ્રીતમ જેવા સર્જકોના સાહિત્યસ્વરૂપથી જ્ઞાનમાર્ગ તરફની ભાવના જાગે છે.
- લોકપ્રિય સાહિત્યસ્વરૂપ આખ્યાનથી મધ્યકાલીન જનજીવનનો પરિચય.
- છંદ વિશેનું જ્ઞાન સરળતાથી પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

૨ . C.C-102} ‘અગિયાર દેરા’-રામચંદ્ર પટેલ

C.E-102}- ‘અગિયાર દેરા’-રામચંદ્ર પટેલ

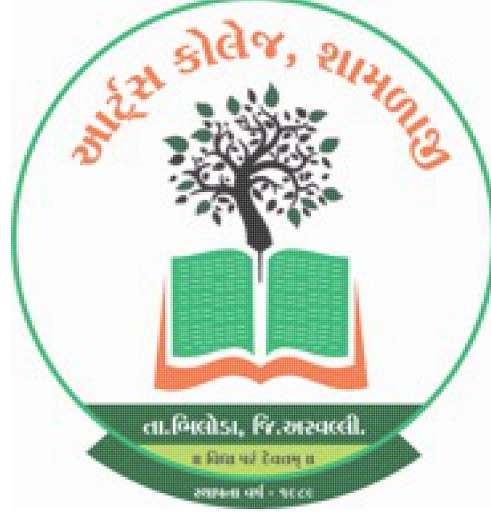
- અર્વાચીન ગદ્યસ્વરૂપો નવલિકા,નવલકથા,લઘુકથા,લલિતનિબંધથી વિદ્યાર્થીઓ પરિચિત થાય છે.
- ગ્રામ્ય પરિવેશથી માહિર આ વાર્તાઓ દ્વારા ભાવક થતો જોવા મળે છે.
- વાર્તા સૃષ્ટિમાં મધ્યકાલીન પદ્યવાર્તાઓમાં આવતા માનવેતર પાત્રોને કારણે શ્રોતા કે ભાવકમાં રસ અને રુચિ જળવાઈ રહેતા અર્વાચીન સાહિત્ય સ્વરૂપ ‘અગિયાર દેરા’ની ટૂંકીવાર્તાઓમાં પણ એ દ્રષ્ટિગોચર થાય છે.
- અલંકારથી પરિચિત થાય છે.

3 E.O.-105} ‘માણસાઈના દીવા’ ઝવેરચંદ મેઘાણી

E.O.-105 માણસાઈના દીવા’ ઝવેરચંદ મેઘાણી

- ગાંધીવાદીયુગના ગ્રામ્ય પરિવેશના ચિતારથી વાકેફ કરતી આ કૃતિ ભાવકને રવિશંકરના વ્યક્તિત્વનો પરિચય કરાવે છે.
- આ કૃતિ સામાજિક પરિવર્તન તેમજ વ્યક્તિના હૃદયપરિવર્તન માટે ઉપદેશાત્મક કૃતિ બને છે.
- ગુનાહિત પ્રવૃત્તિઓ ન કરતા હોવા છતાં વ્યક્તિઓ ઉપર ગુનાહિત પ્રવૃત્તિઓનું દોષારોપણ કરી નિર્દોષ વ્યક્તિઓને કેવી રીતે ન્યાય આપવો એના ઉદાહરણરૂપ આ એક ઉત્તમ કૃતિ છે. જેનાથી ભાવક અભિભૂત થાય છે.
- ગુનાઓ સામે લડવાનો વ્યક્તિઓમાં આત્મવિશ્વાસ જાગૃત થાય છે.

બી.એ.સેમ.2

૧ C.C 201૭ ‘આજ અંધાર ખુશ્બોભર્યો લાગતો’

C.E 201}-‘આજ અંધાર ખુશ્બોભર્યો લાગતો’

- ‘કવિતા એ આત્માની ભાષા છે’જેનો સાચો પરિચય આ કૃતિ કરાવે છે.
- પ્રકૃતિનો પરિચય અને ભાવકને પ્રકૃતિ તરફ વાળવાનો પ્રયત્ન આ કૃતિ કરાવે છે.
- આ કૃતિ દ્વારા અધ્યાત્મનો અનુભવ થતો જોવા મળે છે.
- અર્વાચીન પદ્ય સ્વરૂપોનો પરિચય થાય છે.

૨ C.C 202} ‘આવૃત-જયંત ગાડીત

C.E 202}-‘આવૃત-જયંત ગાડીત

- આધુનિક શિક્ષણ પ્રણાલીનો પરિચય કરાવે છે.
- આ નવલકથાની ભાષા પશ્ચિમની નવલકથાઓને સમજવામાં મદદરૂપ થાય કદાચ કહી શકીએ કે ભાવકને આધુનિક ભાષા સમજવામાં મદદરૂપ કે પ્રેરણાસ્ત્રોત થતી જોવા મળે છે.
- નવલકથામાં પટોનો અભાવ બદલાતા સમયની સાથે કંટાળાજનક ન બનતા આધુનિક મિમાસકો અને ભાવકો સરળતાથી પામી શકે છે.
- શિક્ષણ જગતમાં વ્યાપ્ત દૂષણોને ઉજાગર કરતી કૃતિ બને છે.

- બદલાતા જતાં સમયને અને ભાષા તરફની અરુચિ,લુપ્ત થતું વ્યાકરણ આ નવલકથા સાથે સુસંગતતા સાધતું જોવા મળે છે અને જેના કારણે ભાષા વિષયક સજ્જતા મેળવી અને કેળવી શકાય છે.

3. E.O -205 જોબનવન- કેશુભાઈ દેસાઈ

- ઉત્તર ગુજરાતની બોલીનો લહેકો ‘જોબનવન’નવલકથામાં જોવા મળે છે.જેમાથી ઉત્તર ગુજરાતની બોલીનો પતિચય થાય છે.
- નવલ કથાકાર કેશુભાઈ દેસાઈ ડો. ડોવા છતાં એમાં સાહિત્યમાં એમનું વ્યક્તિત્વ છતું થતું જોવા મળે છે જે ભાવકને અવિરતપને જકડી રાખે છે.
- નારીના જીવનની કડુણતા આ નવલકથામાં એવી રીતે રજૂ થઈ છે જે ભાવકને હૃદયદ્રવક રીતે અસર કરી જાય છે.
- કેશુભાઈ દેસાઈની આ નવલકથામાં ગ્રામ્ય પરિવેશ,પ્રેમ અને લાગણીને એકસાથે રજૂ કરે છે જેનાથી ભાવક સતત જાડાઈ રહે છે.

B.A – SEM -3

1. CC 303 ‘મીરાના પદો’

CE 303

- ભક્ત કવયિત્રી એમના જીવનનો પરિચય ભાવકને ભક્તિ માર્ગ તરફ દોરી જાય છે.
- મીરાંના પદોમાં રહેલી કૃષ્ણભક્તિ પદોના ભાવન પરથી કૃષ્ણ તરફથી આસક્તિ વધે છે.
- મીરાંના પદોમાં રહેલો લય, અને મીરાંની કૃષ્ણભક્તિ માત્ર મધ્યકાલમાં જ નહીં પરંતુ લોકકંઠે જળવાઈ રહે છે.
- મીરાંની પ્રેમલક્ષણા ભક્તિનો અનુભવ થાય છે

2. CC 303 'નર્મદની કવિતા'

CE 303- નર્મદની કવિતા

- મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યથી અર્વાચીન સાહિત્યમાં એટલેકે ભક્તિયુગમાંથી નવતર પ્રયોગ રૂપે નર્મદ પાસેથી મળતું સાહિત્ય જીવન જીવતા શીખવે છે
- નર્મદની કવિતાના આધારે સાહિત્ય તરફ ભાવક વધુ પડતો આકર્ષિત થાય છે. જેમ કે તેનું સાહિત્ય હિન્દુઓની પડતી ભાવકને જોમ અને જુસ્સો પૂરો પડે છે.
- નર્મદની કવિતા અને તેનું અન્ય સાહિત્ય ગુજરાતી સમાજને સુલભ સારી આપવાનું કામ કરે છે.

- નર્મદની કવિતામાં રહેલી ભાષા ભાવકને તરવરતો યુવાન બને છે.

3. CC-305 –મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ

- મધ્યકાલીન સામને ભાવક સમક્ષ મૂકી ગુજરાતનાં ઇતિહાસને જીવંત રખવાનું કામ અને ભાવકને એનાથી પરિચિત કરાવવાનું કામ કરે છે.
- આખ્યાન જેવા સાહિત્યરૂપો ભાવકને ધર્મ તરફની રુચિ કેળવવામાં સહાયરૂપ થાય છે.
- પ્રબંધ જેવા સાહિત્યસ્વરૂપો જેનાથી ભાવક અપરિચિત છે એવા ગુજરાતનો ઇતિહાસ અને ગુજરાતનાં વિસ્તારનો પરિચય કરાવે છે.

1 CC 403 પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી લલિતનિબંધ

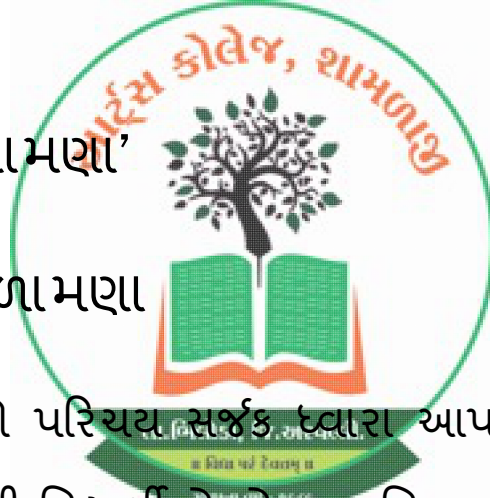
CE 403 પ્રશિષ્ટ ગુજરાતી લલિતનિબંધ

- નિબંધની વ્યાખ્યાની સાચી સમજૂતી વિદ્યાર્થી તેમજ માનવસમાજને આ કૃતિને આધારે સમાજ પ્રાપ્ત થાય છે.

- બીજા સાહિત્ય સ્વરૂપો કરતાં વિશિષ્ટ સાહિત્ય સ્વરૂપ જેમથી ભાવક આનંદ અને માહિતી એકસાથે પ્રાપ્ત થાય છે.
- નિબંધોમથી વિદ્યાર્થીઓને સૌંદર્યની અનુભૂતિ અને રસાનુભૂતિ થતી જોવા મળે છે.
- સ્થળ અને કાળનો પરિચય નિબંધોમાં થતો જોવા મળે છે. નિબંધ એ મુક્ત સાહિત્યસ્વરૂપ છે જેમાં જીવ થી શિવ સુધીનું વર્ણન નિરૂપાયેલું હોય છે.

2. CC 404 ‘વળામણ’

CE 404 વળામણ

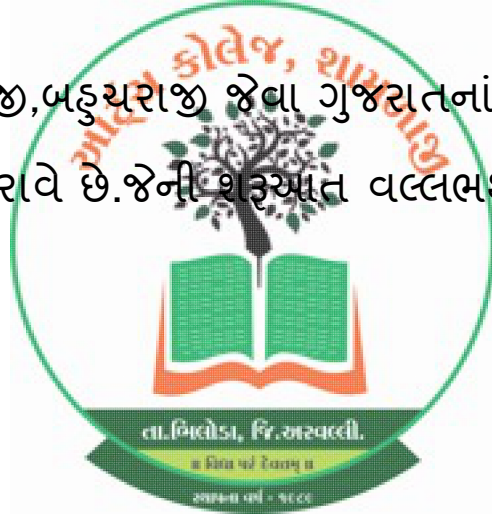

- ઉત્તર ગુજરાતનો પરિચય સર્જક દ્વારા આપવાનો પ્રયત્ન કરવામાં આવ્યો છે જેનાથી વિદ્યાર્થીઓ પોતાના વિસ્તારથી માહેર થાય છે.
- ઉત્તર ગુજરાતની તળપદી બોલીથી વિદ્યાર્થીઓ જાણકાર બને છે. ગામડું એ શું છે? શહેર તરફનો પ્રભાવ આ કૃતિ વાંચ્યા પછી વિદ્યાર્થીઓએ ઉપર ઓછો થતો જાય છે.
- પ્રેમ, લાગણી અને એટલું જ વિદ્યાર્થીઓએ આ કૃતિના આધારે અનુભવતા પોતાના જીવનમાં મૂકવાનો પ્રયત્ન કરે છે.

- મેળા,ભજન,ગીતો જેની સાચી સમજ , જીવનમાં તેનું મહત્વ આ કૃતિના આધારે થતું જોવા મળે છે.જેનાથી વિદ્યાર્થી સજાગ થાય છે.

3 CC 405 મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ

- ધર્મ તરફ પ્રેરિત કરનાર રસ અને ગરબાનો પરિચય આપી વિદ્યાર્થી જગતમાં ધાર્મિક પ્રવૃત્તિઓ તરફ અભિમુખ કરાવવાનું કામ આ સાહિત્ય કરાવે છે.
- પાવાગઢ, અંબાજી,બહુચરાજી જેવા ગુજરાતનાં શક્તિપીઠોનો પરિચય વિદ્યાર્થીઓને કરાવે છે.જેની શરૂઆત વલ્લભથી થતી જોવા મળે છે.

CC-506 અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ

- જીવનના ઉલ્લાસનું નિરૂપણ કરતું આ સાહિત્ય વિદ્યાર્થીઓને વાર્તા, કવિતા, નાટક જેવા સાહિત્યસ્વરૂપ તરફ રસ અને રૂચિ કેળવતા કરી મૂકે છે.
- ગુજરાતી સાહિત્ય ઉપર અંગ્રેજી ભાષાનો પ્રભાવ દલપત જેવા સર્જક પાસેથી 'ફાર્બસ વિરહ' જેવા કાવ્યથી મિત્રનો પરિચય અને સંબંધોનો અનુભવ કરાવે છે.
- ગુજરાતી સાહિત્યનું નવલું નજરાણું કહી શકાય અને વિદ્યાર્થીને જીવનમાં ઉપકારક બની શકે એવી 'સરસ્વતીચંદ્ર' જેવી કૃતિઓ ઉપદેશ આપી જાય છે.

- સાહિત્ય તરફ રસ ધરાવતા વિદ્યાર્થીઓને જુદા જુદા સાહિત્યના સર્જન તરફ વાળવાનો પ્રયત્ન આ સમયના સર્જકો પ્રેરવાનું કામ કરે છે.

CC-507 ભાષાવિજ્ઞાન

- માનવવ્યવહારમાં ભાષાનું સ્થાન અને મહત્વ આ પેપરમાંથી વિદ્યાર્થીને પ્રાપ્ત થાય છે.
- જો માણસ પાસેથી ભાષા છીનવાઈ જાય તો માણસનું અસ્તિત્વ જ ના રહે તેની સાચી સમજ અહીં સમજાય છે.
- બોલી એ શું છે? ઉત્તર ગુજરાતની બોલી કહીએ ત્યારે એનો પરિચય એટલે કે વિસ્તાર, વ્યવસાય, ધર્મ, જ્ઞાતિમાં રહેલા બોલીભેદોનો પરિચય અહીં થતો જોવા મળે છે.
- ભાષા, વાણી, બોલી અને લિપિની સાચી સમજ ભાષાવિજ્ઞાનથી પ્રાપ્ત થાય છે.

CC-508 સાહિત્ય વિવેચન

- કલા એટલે શું? જેની સમજૂતી કલાની વ્યાખ્યા દ્વારા સરળતાથી વિદ્યાર્થી સમજી જીવનમાં ઉતારવાનો પ્રયત્ન કરે છે.
- લલિત કલા એટલે કે આનંદ આપનારી કલાઓનો પરિચય વિવિધ રીતે જીવનમાં કલા કેવી ઉપયોગી છે એની સમજ પ્રાપ્ત થાય છે.
- કવિતા વિશેની સાચી સમજથી વિદ્યાર્થી અઘરા ગણાતા આ સ્વરૂપથી એના તરફ રસ જગવતા થાય છે.
- સાહિત્યનું જીવનમાં શું સ્થાન છે? શું મહત્વ છે? એ સાહિત્યના પ્રયોજનના આધારે સમજી શકાય છે.

CC-509 વળાવી બા આવી

- આ કૃતિ દ્વારા ઉશનસના પરિવારપ્રેમ, વતનપ્રેમ અને પ્રકૃતિપ્રેમનો અનુભવ વિદ્યાર્થીઓને પ્રાપ્ત થાય છે.
- ‘વળાવી બા આવી’નાં કાવ્યો દ્વારા પ્રકૃતિપ્રેમ તરફ વિદ્યાર્થી અભિમુખ થાય છે.
- ‘વળાવી બા આવી’નાં કાવ્યો દ્વારા વિદ્યાર્થીને માતૃપ્રેમ અને મમતાની લાગણીનો અનુભવ કરાવતો આ કાવ્યસંગ્રહ માણસના લાગણીના ભાવની અનુભૂતિ કરાવે છે.
- વિદ્યાર્થીઓ પરિવારનું મહત્વ સમજે અને સંયુક્ત કટુંબની ભાવના એમનામાં જાગૃત કરનારો કાવ્યસંગ્રહ બની રહે છે.

CC-510 સમીક્ષા- અપઠિત

- વિદ્યાર્થીને કાવ્યનો આસ્વાદ માણી શકે એ માટે કવિતાને કેવી રીતે સમજવી તે સરળતાથી શીખી શકે છે.
- કેટલાક સંક્ષેપીકરણોના મુદ્દાઓ દ્વારા અખબારમાં કેવી રીતે અહેવાલ આપી શકાય એની સમજ આપે છે.
- કેટલાક ટૂંકા મુદ્દાઓના આધારે બાહ્ય પરીક્ષાઓમાં આવતા પ્રશ્નોનું નિરાકરણ વિદ્યાર્થી સમીક્ષાના મુદ્દા દ્વારા લાવી શકે છે.
- વિદ્યાર્થી એની કારકિર્દીમાં ક્યાંક ને ક્યાંક અર્થવિસ્તાર દ્વારા, કહેવતો દ્વારા સામેની વ્યક્તિને થોડામાં ઘણું શીખવી શકે છે.

CC-606 અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનો ઇતિહાસ-2

- સાહિત્યમાં આવતી ગતિશીલતા અને પરિવર્તનનો પરિચય વિદ્યાર્થીને થતો જોવા મળે છે.
- શહેરમાં જન્મેલ અને કર્મે ગામડાનો સર્જક ગામડાને જીવંત કરવાનું કામ અને વિદ્યાર્થીને ગામથી વાકેફ કરે છે.
- બદલાતી પરિસ્થિતિ સમયનો અભાવ, સાહિત્યકૃતિઓમાં પ્રતિકાત્મકતા આ સમયના સર્જકો વિદ્યાર્થીઓને કરાવે છે.

- સાહિત્યમાં સમયના બંધનને ધ્યાનમાં રાખીને લખાતું સંક્ષિપ્ત લેખન વિદ્યાર્થીને વાંચન તરફ પ્રેરે છે.

CC-607 ભાષાવિજ્ઞાન

- માનવ શરીરરચનાનું ભાષામાં શું સ્થાન છે અને વિદ્યાર્થીને પરિચય કરાવે છે.
- ગુજરાતી વ્યાકરણ દ્વારા વિદ્યાર્થી સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષામાં સારું પરિણામ મેળવી શકે છે.
- સંસ્કૃત વ્યાકરણ અને ગુજરાતી વ્યાકરણ વચ્ચેની ભેદરેખા વિદ્યાર્થી અહીં સમજી શકે છે.
- ગુજરાતી ભાષાનો ઉદભવ અને એના વિકાસમાં ભાગ ભજવતા પરિબળોનો પરિચય વિદ્યાર્થીને અહીં પ્રાપ્ત થાય છે.

CC-608 સાહિત્યસિધ્ધાંત વિચાર

- સાહિત્ય મીમાંસકો જેવા કે એરિસ્ટોટલ, લોજાઇનસની વિચારસરણીથી વિદ્યાર્થી વાકેફ થાય છે.
- મીમાંસકો દ્વારા આપવામાં આવતા પોતાના વિચારોથી સાહિત્યની સાચી સમજ પ્રાપ્ત થાય છે.
- સાહિત્ય એક અરિસો છે. જેની સાચી સમજ વિદ્યાર્થી આ મીમાંસકો પાસેથી કેળવે છે.
- વાસ્તવવાદ અને અસ્તિત્વવાદની સમજ વિદ્યાર્થીઓ અહીં કેળવે છે.

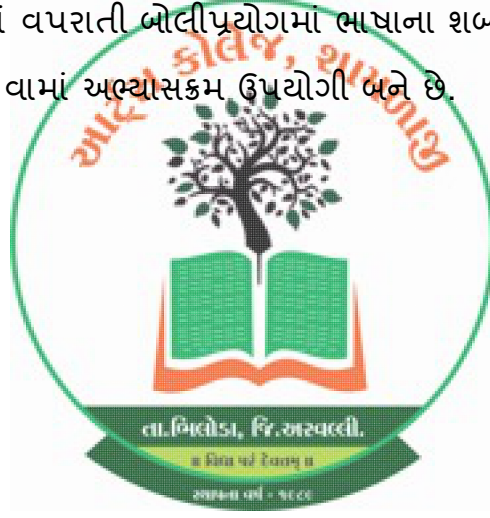
CC-609 માટી અને મોભ

- આનંદ આપતું સાહિત્ય લલિતનિબંધ વિદ્યાર્થીને વાંચન તરફ પ્રેરે છે.
- રામચંદ્ર પટેલ જે ગામડાને છતું કરે છે તે તરફ ગામડા વિશેની સમજ વાંચનથી વિદ્યાર્થી કેળવાય છે.
- મૂરઝાઇ જતી સંસ્કૃતિ, પ્રકૃતિ તરફ વિદ્યાર્થીને રસ જગવવાનું કામ આ કૃતિ કરે છે.

- નદી,ખેતર, ડુંગર જેવા ગ્રામ્ય પરિવેશને સજીવ કરીને વિદ્યાર્થીને એના તરફ ઓતપ્રોત કરવાનું કામ કરે છે.

CC-610 વ્યવહારભાષા

- સાંપ્રત સમયમાં આવતી પરીક્ષા પધ્ધતિમાં ઉપકારક બની શકે એવો અભ્યાસક્રમ, અરજીલેખન વિદ્યાર્થી માટે ઉપકારક બને છે.
- જોડણી દોષ જે વિદ્યાર્થીની છાપ અસર કરી જતો લક્ષણ અહીં આ અભ્યાસક્રમમાં ઉજાગર થાય છે.
- અહેવાલ લેખન, સમાચાર લેખન વગેરેથી વિદ્યાર્થી પગભર થઇ શકે છે.
- વિદ્યાર્થી ઘરમાં વપરાતી બોલીપ્રયોગમાં ભાષાના શબ્દપ્રયોગો એટલે કે ભાષાનું શુદ્ધિકરણ કરવામાં અભ્યાસક્રમ ઉપયોગી બને છે.

SUBJECT GUJAR

M.A.

COURSE OUT CO

SEM.-1 TO 4.

❖ CC-101 સાહિત્ય અને સિનેમા

- સાહિત્ય અને સિનેમાની વિભાવના તેમજ સાહિત્યનો સિનેમા સાથેનો સંબંધ સમજવામાં મદદરૂપ થાય છે.
- સાહિત્યના કથાવસ્તુ દ્વારા દ્રશ્ય અને શ્રાવ્ય ઘટકતત્ત્વો દ્વારા સરળતાથી સાહિત્યના કથાવસ્તુને સમજી શકાય છે.
- સાહિત્યકૃતિના કથાવાસ્તુનું ફિલ્મમાં રૂપાંતર થતાં વાસ્તવિકતાનો ભાવકને સરળતાથી એનો ખ્યાલ આવે છે.
- અભુ મકરાણી, માનવીની ભવાઈ જેવી નવલકથાઓ દ્વારા ગ્રામ્ય પરિવેશનું નિરૂપણ ફિલ્મમાં ખૂબ સરસ રીતે આલેખાયું છે. જેના દ્વારા ભાવક ગ્રામ્યપરિવેશને કથાવસ્તુની સાથે સચિત્ર સહજ અને સારી રીતે સમજી શકે છે.

❖ CC- 02 પ્રશિષ્ટ કૃતિઓનો અભ્યાસ

- પ્રશિષ્ટ કૃતિ વિશિષ્ટ અને શ્રેષ્ઠ સાહિત્યનો પરિચય કરાવે છે.
- પ્રશિષ્ટ કૃતિ દ્વારા વિદ્યાર્થીને ગુજરાતી સાહિત્યના સિમાડાને ઓળંગીને અન્ય ભાષાના સાહિત્યનો પરિચય કરાવે છે.
- પ્રેમપચ્ચીસીમાં મીરાનાં પદોની જેમ દયારામે પણ ગોપી ભાવે કૃષ્ણની ભક્તિ અને આરાધના કરી છે જેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને જીવન અને અધ્યાત્મ સાથે જોડવાની પ્રેરણા આપે છે.
- ગુજરાતી આધુનિક સાહિત્યમાં અમૃતા નવલકથા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને એક શ્રેષ્ઠ નવલકથા કોને કહેવાય તેનો પરિચય કરાવે છે.

❖ CC- 03 મધ્યકાલીન ગુજરાતી સાહિત્યનાં સ્વરૂપોનો અભ્યાસ.

- મધ્યકાલીન પદ્ય સ્વરૂપોમાં રાસ, ગરબો, ગરબી, પદ, પદ્યવાર્તા, આખ્યાન, ફાગુ, છપ્પા જેવાં સ્વરૂપોથી વિદ્યાર્થીઓને અવગત કરે છે.
- ભરતેશ્વર-બાહુબલિરાસ કૃતિ દ્વારા પ્રાચીન સમયની રાજકીય અને ઐતિહાસિક પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ ભાવક અને વાચક વર્ગને આવે છે.
- ભરતેશ્વર-બાહુબલિરાસ કૃતિ દ્વારા સાહિત્યના નવ રસોમાં વીર રસનો વાચકને અનુભવ કરાવે છે.
- ‘વાંસલડી’ કૃતિમાં દયારામે ગોપીભાવે કૃષ્ણની ઉપાસના કરી છે. જેના દ્વારા વિદ્યાર્થીઓમાં ભક્તિભાવ જાગૃત કરે છે.

❖ CC-104 લોકસાહિત્ય પરિચય

- લોકસાહિત્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય સંસ્કૃતિ અને સમાજની વાસ્તવિકતા સમજવા મદદરૂપ થાય છે.
- લોકસાહિત્યના પ્રાચીન જુદા જુદા સ્વરૂપો જેવાં કે લગ્નગીતો, ફાલરડાં, રાસડા, લોકભજન અને મરશિયા જેવાં પદ્યસ્વરૂપોથી વિદ્યાર્થી અવગત થાય છે.
- લોકસાહિત્ય દ્વારા જુદી જુદી લોકબોલીઓનો પરિચય થાય છે.
- લોકસાહિત્ય દ્વારા વિદ્યાર્થી ભારતીય સંસ્કૃતિ, સમાજ અને તે સમયની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિનો ખ્યાલ મેળવે છે.

❖ CC-105 ગાંધી સાહિત્ય.

- ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપોમાં વિદ્યાર્થીઓને ‘આત્મકથા’ સ્વરૂપનો વિશેષ પરિચય થાય છે.
- આત્મકથા સાહિત્ય સ્વરૂપમાં વિદ્યાર્થીઓને ‘આત્મકથા’ સ્વરૂપનો વિશેષ પરિચય થાય છે.
- ‘સત્યના પ્રયોગો’ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓને સત્ય, અહિંસા, આત્મવિશ્વાસ અને નીડરતા જેવાં ગુણોનો પોતાના જીવનમાં ઉતારવા પ્રેરણા પૂરી પાડે છે.
- વિશ્વ વિભૂતિ ગાંધીજીના જીવનથી વિદ્યાર્થીઓ અવગત થાય છે.

❖ CC-201 ગ્રંથકારનો અભ્યાસ મધ્યકાલીન

- મધ્યકાલીન આખ્યાનકાર ભાલણના જીવન અને સાહિત્યસર્જન દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ અવગત થાય છે.

- ભાલણના આખ્યાન સર્જન દ્વારા તત્કાલીન સમયનો સાંસ્કૃતિક, સામાજિક, કૌટુંબિક અને રાજકીય પરીસ્થિતિથી વિદ્યાર્થીઓ અવગત થાય છે. જેના દ્વારા તે સમયના વાસ્તવિક સમાજનો ખ્યાલ મેળવે છે.
- ભાલણના સમગ્ર સર્જન દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ પોતાના જીવનમાં જ્ઞાન મેળવી બૌદ્ધિક રીતે સક્ષમ થાય છે.

❖ CC-202 ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા.

- ભારતીય સાહિત્ય મીમાંસા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ એક વિશેષ સ્વરૂપે પરિચય કેળવે છે અને જ્ઞાનમાં અભિવૃદ્ધિ કરે છે.
- રસ અનુભૂતિ માટે મીમાંસકોએ આપેલી સમજ વિદ્યાર્થીઓ માટે ઉપકારક બને છે. જેમકે, ભરતનું રસસૂત્ર.
- કાવ્ય નિર્માણ (સાહિત્ય નિર્માણ) માટેનું મુખ્ય કયું તત્ત્વ જવાબદાર છે તેનાથી અવગત થાય છે.
- ધ્વની સિધ્ધાંત દ્વારા માનવજીવનમાં ધ્વનિનું નિર્માણ કઈ રીતે થાય છે અને કેટલા પ્રકારના ધ્વનિઓ છે તેનો પરિચય વિદ્યાર્થીઓ કેળવે છે.

❖ CC-203 અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યમાં ગદ્ય-પદ્ય સ્વરૂપોનો અભ્યાસ.

- અર્વાચીન ગુજરાતી સાહિત્યનાં સ્વરૂપો વિશે વિદ્યાર્થીઓ અવગત થાય છે.

- આત્મકથા સ્વરૂપ દ્વારા વિદ્યાર્થી પોતાના જીવન તરફ અભિમુખ થાય છે, અને પોતાના જીવનના સારાં-નરસાં પાંસાનો ખ્યાલ મેળવે છે.
- પદ્ય સ્વરૂપોમાં ગીત સ્વરૂપનું મહત્ત્વ અને મૂલ્યો તેમજ ગીત દ્વારા ગેયતાનો અનુભવ વિદ્યાર્થી પોતે કરી શકે છે.
- રાજેન્દ્ર શાહનાં ગીતો દ્વારા વિદ્યાર્થી સામાજિક દ્રષ્ટિ કેળવતો થાય છે.

❖ CC-204 લોકસાહિત્યના સંશોધકો અને સંપાદકો

- લોકસાહિત્ય દ્વારા વિદ્યાર્થી પોતાના સમાજના રીતિ-રીવાજોથી અવગત થાય છે.
- લોકસાહિત્ય દ્વારા ભારતીય સંસ્કૃતિનાં મૂલ્યો અને મહત્ત્વ વિદ્યાર્થીઓ સમજી શકે છે.
- લોકસાહિત્ય દ્વારા લોકસાહિત્યના સંશોધકો અને સર્જકોનો પરિચય વિદ્યાર્થીઓ કેળવે છે.
- લોકસાહિત્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય બોલીઓનો પરિચય મેળવી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે, તેમજ લોકસાહિત્ય અને બોલીઓની જાળવણી કરવા માટે પ્રેરણા લે છે.

❖ CC-205 સંવાદભાષા

- સંવાદભાષા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ ભાષા પ્રત્યે સજ્જતા કેળવે છે.
- અરજીલેખન દ્વારા જુદા જુદા ક્ષેત્રોમાં નોકરી માટે કઈ રીતે અરજી કરવી તેનું જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે.

- સમાચારલેખન દ્વારા છાપાઓમાં પ્રસિદ્ધ થતા સમાચાર કઈ રીતે લખવા તેના વિષે જાણકારી પ્રાપ્ત કરે છે.
- અકારાદિકમ દતેમજ વિરામચિહ્નો, જોડણી દ્વારા વિદ્યાર્થી ભાષાકીય સજ્જતા કેળવી ભાષાકીય સજ્જતા કેળવી ભાષાકીય જ્ઞાન મેળવે છે.

❖ CC-301 ગ્રંથકારનો અભ્યાસ-ઉમાશંકર જોશી

- ગ્રંથકારના અભ્યાસ દ્વારા ગુજરાતી સાહિત્યના શ્રેષ્ઠ સર્જકનો પરિચય કેળવે છે.
- ગ્રંથકારના જીવન અભ્યાસ દ્વારા વિદ્યાર્થી પોતાના જીવનને મૂલાવતો થાય છે અને જીવનવિકાસ તરફ આગળ વધવાનો પ્રયત્ન કરે છે.
- ગ્રંથકારના અભ્યાસ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ ગુજરાતી સાહિત્યમાં રચાયેલી શ્રેષ્ઠ કૃતિઓનો પરિચય કેળવી શકે છે.
- ગ્રંથકારના અભ્યાસ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ સમગ્રલક્ષી જ્ઞાન તેમજ સાહિત્ય કૃતિઓનો વિશેષ પરિચય મેળવી શકે છે.

❖ CC-302 પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસા

- પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ ભારતીય સાહિત્ય ઉપરાંત વિશ્વ સાહિત્યનો પરિચય કેળવી શકે છે.
- પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસકોનો વિદ્યાર્થીઓ પરિચય કેળવે છે.
- પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસા દ્વારા કાવ્યવિચાર, કાવ્યની સજ્જતા, કાવ્યનું મૂલ્ય અને કાવ્યનું સાહિત્યમાં સ્થાન વિશે વિદ્યાર્થીઓ વિશેષ રીતે અવગત થાય છે.
- પાશ્ચાત્ય સાહિત્યમીમાંસા દ્વારા જુદા જુદા વાદો-પ્રશ્નો વિષે વિદ્યાર્થીઓ અવગત થાય છે અને જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે.

❖ CC-303 ભાષાવિજ્ઞાન અને ભાષાનું સ્વરૂપ

- ભાષાનું મહત્વ અને મૂલ્યો ભાષાવિજ્ઞાન દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ સમજી શકે છે.
- ભાષાવિજ્ઞાન દ્વારા જુદી જુદી ભાષાઓ અને બોલીઓ વિશેનું વિદ્યાર્થીઓ જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી શકે છે.
- ભાષાવિજ્ઞાન દ્વારા ધ્વનિ ઉચ્ચારણ કઈ રીતે થાય છે તેનો ખ્યાલ વિદ્યાર્થીઓ મેળવે છે.
- ભાષાવિજ્ઞાન દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ સમગ્ર સાહિત્યમાં જ્ઞાનની દ્રષ્ટિએ સમૃદ્ધ બને છે.

❖ CC-304 સાહિત્ય સ્વરૂપોનો કૃતિલક્ષી અભ્યાસ-ગદ્ય

- ગદ્ય સ્વરૂપોનો વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરી ગદ્ય સ્વરૂપો વિશેનું જ્ઞાન મેળવે છે.
- ગદ્ય સ્વરૂપોમાં નવલકથા સ્વરૂપ કઈ રીતે અલગ પડે છે તેનાં લક્ષણોના આધારે નવલકથા સ્વરૂપનો વિશેષ અભ્યાસ વિદ્યાર્થીઓ કરી શકે છે.
- જીવતર નવલકથા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ આધુનિક સમાજના રીતિ-રિવાજો અને જીવનશૈલીથી અવગત થાય છે
- જીવતર નવલકથા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ સમાજજીવનમાં પોતાના જીવનનું મૂલ્યાંકન કરી જીવનલક્ષી જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરી શકે છે.

❖ CC-305 અનુવાદિત સાહિત્ય

- ગુજરાતી સાહિત્ય સ્વરૂપ સિવાયની અન્ય ભાષા સાહિત્ય સ્વરૂપનો વિદ્યાર્થીઓ પરિચય કેળવે છે.
- અનુવાદકળા દ્વારા અન્ય ભાષામાં લખાયેલી કૃતિઓનો વિદ્યાર્થીઓ અભ્યાસ કરી જ્ઞાન મેળવી શકે છે.
- અનુવાદકળા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ અન્ય ભાષાઓનું જ્ઞાન મેળવી ભાષાકીય સજ્જતા કેળવી શકે છે.

- બનગરવાડીમાં મરાઠી સમાજના ગ્રામ્ય પરિવેશમાં નિમ્ન કક્ષાના સમાજથી વિદ્યાર્થીઓ અવગત થાય છે.
- પ્રેમચંદની વાર્તાઓમાં ગ્રામ્યસમાજમાં સંઘર્ષ કરતાં અને ગરીબીની રેખા નીચે જીવતા લોકોની વાસ્તવિક પરિસ્થિતિઓનો વિદ્યાર્થીઓ ખ્યાલ મેળવી શકે છે.

❖ CC- 401 સાહિત્યિક વિવેચન

- વિવેચનની પ્રક્રિયા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ સ્વરૂપલક્ષી તેમજ ભાષાકીય સજ્જતા કેળવી પોતાના જ્ઞાનમાં અભિવૃદ્ધિ કરે છે.
- વિવેચનની પ્રક્રિયા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ જુદી જુદી કૃતિઓના અવલોકન કરી કૃતિ અંગેની સાચી સમજ કેળવી શકે છે.
- વિવેચન દ્વારા અવલોકન, મૂલ્યાંકન, રસદર્શન, સમીક્ષા અને તુલનાત્મક અભ્યાસ દ્વારા પોતાના જ્ઞાનમાં વિશેષ અભિરૂચિ કેળવી શકે છે.
- વિવેચન દ્વારા વિદ્યાર્થી પોતાનામાં રહેલી સર્જનશક્તિનો વિકાસ કરી શકે છે.

❖ CC- 402 ગુજરાતી ભાષાનું અધ્યયન

- ભાષા દ્વારા ભાષાનો ઉદભવ અને એનો ક્રમિક વિકાસ યુગે યુગે કઈ રીતે થયો તેનો ખ્યાલ વિદ્યાર્થીઓ મેળવી શકે છે.
- જુદી જુદી ભાષાઓનો અભ્યાસ કરી ભારતીય ભાષા તેમજ પાશ્ચાત્ય ભાષાઓમાં લખાયેલી કૃતિઓનો અભ્યાસ કરી પોતાના જ્ઞાનમાં વિશેષ અભિરૂચિ કેળવી શકે છે.

- ભાષાના અભ્યાસ દ્વારા પ્રાચીન ભાષા, અર્વાચીન ભાષા અને આધુનિક ભાષાના અભ્યાસ દ્વારા ભાષામાં થયેલા પરિવર્તનોનો ખ્યાલ મેળવી શકે છે.
- ભાષા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ જુદા જુદા સમાજની બોલીઓનો ખ્યાલ મેળવી બોલી વિશેનો વિશેષ અભ્યાસ કરી શકે છે.

❖ CC- 403 સમીક્ષા

- નિબંધ સ્વરૂપનો વિદ્યાર્થીઓ ખ્યાલ મેળવે છે, અને જ્ઞાન પ્રાપ્ત કરે છે.
- કાવ્યના આસ્વાદ દ્વારા કાવ્યના હાર્દને, મૂલ્યને સમજી શકે છે.
- ગદ્યખંડના વિવરણ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ પોતાના આંતરિક જ્ઞાનનો વિકાસ કરી શકે છે.
- ગદ્યખંડની સમીક્ષા દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ પોતાનામાં રહેલ સાહિત્યિક જ્ઞાન દ્વારા પોતાના વિચારો વ્યક્ત કરી શકે છે.

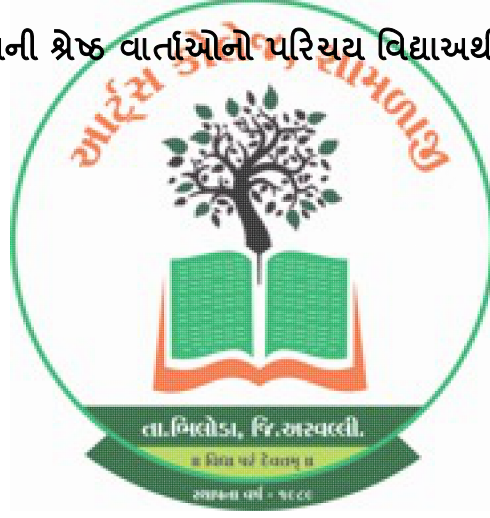
❖ CC- 404 પર્યાવરણ

- પર્યાવરણના અભ્યાસ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ પ્રકૃતિનું મૂલ્ય અને મહત્વ સમજી શકે છે.
- પર્યાવરણના અભ્યાસ દ્વારા પર્યાવરણને બચાવવા વિદ્યાર્થી જાગૃત અને સજ્જ થાય છે.
- પર્યાવરણ દ્વારા માનવજીવન તેમજ અન્ય પ્રાણીઓના જીવન પર કેવી માઠી અસર થાય છે તેનો ખ્યાલ મેળવી શકે છે.
- પર્યાવરણના અભ્યાસથી વિદ્યાર્થીઓમાં પ્રકૃતિનું જતન કરવાની ભાવના જાગૃત થાય છે.

❖ CC- 405 વિશ્વસાહિત્ય

- વિશ્વસાહિત્યના અભાસ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ કોઈ એક દેશના સાહિત્યના સીમાડામાં બંધિયાર ન રહેતાં વૈશ્વિક સાહિત્ય તરફ પોતાના જ્ઞાનની અભિરૂચી કેળવતો થાય છે.
- વિશ્વસાહિત્ય દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ સાહિત્યનું જ્ઞાન કેટલું વિશાળ છે તેનો અભ્યાસ કરી પોતાના જ્ઞાનની સીમાનો વિસ્તાર કરી શકે છે.
- વિશ્વસાહિત્ય દ્વારા વિદ્યાર્થી અનુવાદનું મહત્વ અને તેનું મૂલ્ય સમજી શકે છે.
- અપરાજેય કૃતિ દ્વારા વિદ્યાર્થીઓ વિશ્વની શ્રેષ્ઠ કૃતિઓનો પરિચય કેળવી શકે છે.

જગપ્રસિદ્ધ વાર્તાઓ દ્વારા વિશ્વની શ્રેષ્ઠ વાર્તાઓનો પરિચય વિદ્યાર્થીઓ કેળવી શકે છે.

हिन्दी विभाग

हिन्दी विषय के (आउटकम) परिणाम

- हिन्दी भाषा से समाज और राष्ट्र का विकास
- हिन्दी साहित्य से विद्यार्थियों में संवेदना की भावना पैदा करना
- छात्रों में नवीन और खोजपूर्ण सोच, आवश्यक तकनीकी कौशल आदि का सम्पूर्ण विकास
- छात्रों में सृजनात्मक क्षमता का विकास
- हिन्दी साहित्य से छात्रों में भारतीय संस्कृति और सभ्यता की पहचान करवाना
- छात्रों में भावों और विचारों की स्वतंत्रता की अभिव्यक्ति का सृजन करना
- हिन्दी भाषा से अनुशासन, ईमानदारी, सहमशीलता, सद्भावना, निष्पक्षता, कर्तव्यपरायणता, आदि गुणों को आत्मसात कर सके। इन अर्जित गुणों को लेकर भविष्य में समाज में समीचीन ढंग से सम्पृक्त हो सके।
- हिन्दी साहित्य से छात्रों का सर्वांगीण विकास
- हिन्दी भाषा समस्त विद्यार्थियों को हर स्थान पर उपलब्ध कराई जाये, तो देश का भविष्य और हर विद्यार्थी का भावी जीवन अवश्य ही उज्ज्वल होगा।

हिन्दी विभाग

बी ए सेम १

सी सी कोर कम्पलसरी एवं कोर ईलेक्टिव

प्रश्नपत्र- सी सी १०१ आधुनिक हिन्दी काव्य

इस अभ्यास से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- विद्यार्थियों को आधुनिक काव्यधारा से अवगत
- देशप्रेम की भावना को जगाना
- मानवीय गुणों का विकास
- विद्यार्थियों में प्रकृति चित्रण के प्रति उदात्त प्रेम की भावना
- त्याग और बलिदान की भावना

प्रश्नपत्र- १०२ सी सी एवं सी ई आधुनिक हिन्दी गद्य (कहानियाँ)

इस अभ्यास से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- आधुनिक हिन्दी गद्य साहित्य से परिचय
- संवेदनात्मक भावना, परिवारिक भावना का विकास
- आदर्श समाज, समाज सुधार, प्रगतिवाद आदि का परिचय
- तत्कालीन परिस्थितियों से अवगत
- आधुनिक कहानी के तत्वों का परिचय

प्रश्नपत्र - ई ओ-१०५ सामान्य हिन्दी

इस अभ्यास से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- आधुनिक काल की कहानियों का परिचय
- सामाजिक परिस्थितियों तथा तत्कालीन घटनाओं की जानकारी
- हिन्दी के प्रसिद्ध कहानीकारों का परिचय
- समाज में कहावतों एवं मुहावरों के प्रयोग की जानकारी

प्रश्नपत्र -सी सी- २०१ आधुनिक हिन्दी खण्डकाव्य

इस अभ्यास से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- सामाजिक तथा मानवीय गुणों से परिचय
- महाभारत जैसे ग्रंथ की विद्यार्थियों को जानकारी

- पौराणिक मिथकों से परिचय
- आधुनिक काल के कवियों का परिचय

प्रश्नपत्र – सी सी-२०२ आधुनिक गद्य उपन्यास

इस अभ्यास से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं

- सामाजिक समस्याओं से परिचय
- प्रेमचंद का जीवन परिचय
- समाज में नारी का स्थान
- आदर्श समाज का परिचय

प्रश्नपत्र- ई ओ २०५ सामान्य हिन्दी

इस अभ्यास से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- उपन्यास का महत्व, उद्भव और विकास का परिचय
- सामाजिक तथा मानवीय गुणों से परिचय
- धर्मवीर भारती का जीवन परिचय
- सामाजिक क्षेत्रों में मुद्दावरों और कहानियों का उपयोग
- भाषा की शुद्धता, भाषा सज्जता विषयक जानकारी

बी ए सेम -३

प्रश्नपत्र- सी सी एवं सी ई ३०३ मध्यकालीन काव्य

इस पाठ्य पुस्तक से विद्यार्थियों को निम्न जानकारी प्राप्त हुई।

- मध्ययुग का परिचय महत्व और स्वरूप की जानकारी
- भक्तिकाल के प्रसिद्ध कवियों की पहचान
- धार्मिक भावना का आविर्भाव
- उदात्त चरित्र की भावना

प्रश्नपत्र- सी सी एवं सी ई ३०४ सात श्रेष्ठ एकांकी

- आधुनिक एकांकी के उद्भव और विकास की जानकारी
- एकांकी का स्वरूप और समाज के लिए एकांकी का महत्व
- हिन्दी रंगमंच और नाट्य कला से अवगत
- नाटकों की प्रति विद्यार्थियों की रुचि
- त्याग ,बलिदान भावना जगाना

प्रश्नपत्र- सी सी -30५ प्राचीन और मध्यकालीन हिन्दी साहित्य का इतिहास

इस पाठ्य पुस्तक से विद्यार्थियों को निम्न जानकारी प्राप्त हुई

- ऐतिहासिक काल की जानकारी
- हिन्दी भाषा के स्वरूप और विकास का परिचय
- ऐतिहासिक परिस्थितियों और प्रवृत्तियों की जानकारी उपलब्ध
- आदिकाल भक्तिकाल रीतिकाल, आधुनिक काल कवियों और रचनाओं की जानकारी

बी ए सेम ४

प्रश्नपत्र- सी सी एवं सी ई ४03 मध्यकालीन हिन्दी कविता

इस पाठ्य पुस्तक से विद्यार्थियों को निम्न जानकारी प्राप्त हुई।

- भक्तियुग का परिचय और उसका महत्व
- भक्तिकाल के कवियों की जानकारी
- आध्यात्मिक भावना का आविर्भाव
- आदर्श चरित्र भावना का परिचय

प्रश्नपत्र- सी सी एवं सी ई-४0४ आधुनिक हिन्दी नाटक (अंजो दीदी)

इस पाठ्य पुस्तक से विद्यार्थियों को निम्न जानकारी प्राप्त हुई।

- आधुनिक नाटक के उद्भव और विकास की जानकारी
- नाटक का स्वरूप और समाज के लिए नाटक का महत्व
- हिन्दी रंगमंच और नाट्य कला से अवगत
- नाटकों की प्रति विद्यार्थियों की रुचि
- सामाजिक समस्याओं की जानकारी

प्रश्नपत्र- सी सी एवं सी ई-४0५ प्राचीन और मध्यकालीन हिन्दी सगुण भक्तिकाल का इतिहास

इस पाठ्य पुस्तक से विद्यार्थियों को निम्न जानकारी प्राप्त हुई।

- मध्यकालीन भक्तिकाव्य का परिचय
- सगुण भक्तिकाल के कवियों की विस्तृत जानकारी
- सगुण धारा की काव्यधाराओं का परिचय
- रीतिकाल की परिस्थितियों एवं प्रवृत्तियों की जानकारी
- रीतिकाल के प्रसिद्ध कवियों का परिचय

बी ए सेम -५

प्रश्नपत्र सी सी -५०६ हिन्दी साहित्य का इतिहास आधुनिक काल

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- आधुनिक काल का नामकरण एवं परिस्थितियों की जानकारी
- आधुनिक काल के गद्य साहित्य के उद्भव और विकास का परिचय
- कहानी , उपन्यास के विकास की जानकारी
- आधुनिक काल की विभिन्न प्रवृत्तियों का परिचय
- आधुनिक काल के प्रसिद्ध कवियों का परिचय

प्रश्नपत्र सी सी -५०७ भारतीय साहित्य के सिद्धान्त एवं समीक्षा

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- भारतीय साहित्य के विभिन्न सिद्धान्तों का परिचय
- काव्य का अर्थ, काव्य का स्वरूप आदि की जानकारी
- भारतीय साहित्य के संप्रदायों का परिचय
- काव्यशास्त्र के अंतर्गत रस, अलंकार, ध्वनि आदि की जानकारी
- भारतीय काव्यशास्त्रियों का परिचय

प्रश्नपत्र सी सी -५०८ निबन्ध और व्यंग्यरचनाएँ

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- निबन्ध का उद्भव और विकास की जानकारी
- निबन्ध की परिभाषा और उसके प्रकारों की जानकारी
- हिन्दी के विशिष्ट निबंधकारों का परिचय
- व्यंग्यरचना का स्वरूप और उसका महत्व
- व्यंग्यरचना का समाज में स्थान
- हिन्दी के प्रसिद्ध व्यंग्यकारों की जानकारी

प्रश्नपत्र सी सी -५०९ हिन्दी व्याकरण

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- हिन्दी व्याकरण का महत्व आदि की जानकारी
- व्याकरण के विभिन्न तत्वों का परिचय वर्ण, शब्द, संज्ञा आदि

- भाषा में शुद्धता, भाषा में सज्जता की पहचान
- भाषा में व्याकरण का महत्व
- व्याकरण के प्रति जागरूकता, हिन्दी के शब्द भंडार की जानकारी

प्रश्नपत्र सी सी -५१० प्रयोजनमूलक हिन्दी

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- प्रयोजनमूलक हिन्दी का परिचय और उसके प्रकारों की जानकारी
- भारतीय संविधान में हिन्दी का परिचय
- वर्तमान समाज में प्रयोजनमूलक हिन्दी की स्थिति
- प्रयोजनमूलक हिन्दी का विस्तृत प्रयोग क्षेत्र
- प्रयोजनमूलक हिन्दी की समस्याओं की जानकारी

बी ए सेम ६

प्रश्नपत्र सी सी ६०६ हिन्दी साहित्य का आधुनिक काल

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- आधुनिक काल के विभिन्न वादों की जानकारी
- नाटक, अलोचना आदि के विकास का परिचय
- आधुनिक काल की विभिन्न प्रवृत्तियों का परिचय
- आधुनिक काल के प्रसिद्ध कवियों का परिचय

प्रश्नपत्र -सी सी ६०७ भारतीय साहित्य के सिद्धान्त और समीक्षा

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- पाश्चात्य साहित्य की विभिन्न सिद्धान्तों की जानकारी
- पाश्चात्य साहित्य के कवियों का परिचय
- कला विषय की जानकारी
- हिन्दी मुख अलोचको की जानकारी रामविलास शर्मा, आचार्य रामचन्द्र, शुक्ल

प्रश्नपत्र - सी सी ६०८ प्रयोगवादी हिन्दी काव्य

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- आधुनिक काल की विभिन्न काव्यधाराओं का परिचय
- प्रयोगवादी कवियों की जानकारी अज्ञेय, मुक्तिबोध
- साहित्य और समाज के संबंधों की जानकारी
- मानवीय मूल्यों की जानकारी

प्रश्नपत्र – सी सी ६०९ हिन्दी भाषा और लिपि

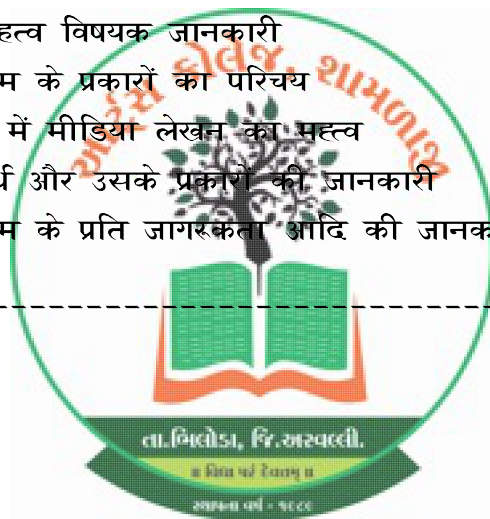
इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- हिन्दी भाषा के उद्भव और विकास की जानकारी
- हिन्दी भाषा की उपभाषाओं आदि का परिचय
- देवनागरी लिपि के उद्भव और विकास का परिचय
- देवनागरी लिपि की विशेषताओं आदि का परिचय

प्रश्नपत्र –सी सी –६१० हिन्दी में मीडिया लेखन और अनुवाद

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई।

- जनसंचार माध्यम का अर्थ और उसकी परिभाषा आदि की जानकारी
- विज्ञापन का महत्व विषयक जानकारी
- जनसंचार माध्यम के प्रकारों का परिचय
- वर्तमान समाज में मीडिया लेखन का महत्व
- अनुवाद का अर्थ और उसके प्रकारों की जानकारी
- जनसंचार माध्यम के प्रति जागरूकता आदि की जानकारी

एम ए सेम -१

प्रश्नपत्र- सी सी -१०१ आधुनिक हिन्दी कथा साहित्य

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- आधुनिक कथा की विस्तृत जानकारी
- आधुनिक कथा साहित्य के विभिन्न आयामों का परिचय
- कथा साहित्य में चित्रित सामाजिक जीवन से परिचय
- सामाजिक समस्याओं की जानकारी

प्रश्नपत्र- सी सी- १०२ प्राचीन तथा मध्ययुगीन काव्य

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- प्राचीन तथा मध्ययुगीन हिन्दी काव्य परम्पराओं की विस्तृत जानकारी
- प्राचीन तथा मध्ययुगीन हिन्दी काव्य विविध-धाराओं का परिचय
- भारतीय काव्य परम्परा के विभिन्न लक्षणों की जानकारी
- उदात्त चरित्र निर्माण की भावना का प्रादुर्भाव

प्रश्नपत्र- सी सी- १०३ भारतीय काव्यशास्त्र के सिद्धान्त

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- भारतीय काव्य साहित्य परम्परा की विशेष जानकारी
- काव्य प्रयोजन, काव्य लक्षण, आदि की विस्तृत परिचय
- रीतिकाल के काव्य ग्रंथों की जानकारी
- भारतीय काव्य शास्त्र के सिद्धान्तों में ध्वनि, रस, अलंकार आदि की जानकारी

प्रश्नपत्र- सी सी -१०४ वैकल्पिक विशेष साहित्यकार

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- प्रेमचंद के व्यक्तित्व और कृतित्व का परिचय
- तत्कालीन परिस्थितियों की जानकारी
- सामाजिक समस्याओं की विस्तृत परिचय
- साहित्य द्वारा सामाजिक परिवर्तन
- व्यक्तित्व विकास, आदर्श समाज का चित्र आदि का परिचय

प्रश्नपत्र- सी सी -१०५ राजभाषा प्रशिक्षण

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई है।

- राजभाषा का महत्व, भाषा की वर्तमान स्थिति की जानकारी
- सविधान में हिन्दी भाषा का स्थान आदि का परिचय
- राजभाषा के अधिनियम और मान्यता आदि विषयक जानकारी
- राजभाषा के तौर हिन्दी के प्रचार प्रसार की जानकारी

एम ए सेम-२

प्रश्नपत्र- सी सी २०१ -आधुनिक हिन्दी नाटक तथा अन्य विधाएँ

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई है।

- प्राचीन ऐतिहासिक युग का परिचय
- प्राचीन शासन व्यवस्था की विस्तृत जानकारी
- आधुनिक संदर्भ में मिथकों का परिचय
- पौराणिक सामाजिक व्यवस्था की जानकारी
- पौराणिक पात्रों का परिचय

प्रश्नपत्र- सी सी २०२ - मध्ययुगीन हिन्दी काव्य

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं

- मध्ययुगीन हिन्दी काव्य परम्पराओं की जानकारी
- रीतिकालीन काव्य , नीति विषयक ग्रंथों का परिचय
- मध्यकालीन कवियों का परिचय
- मध्ययुग की सामाजिक व्यवस्था, संस्कृति आदि का परिचय

प्रश्नपत्र- सी सी २०३ -पाश्चात्य काव्यशास्त्र के सिद्धान्त और वाद

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- पाश्चात्य काव्यशास्त्र परम्परा का परिचय
- पाश्चात्य काव्यशास्त्र के काव्य सिद्धान्तों की जानकारी
- पाश्चात्य काव्यशास्त्र के कवियों की महत्वपूर्ण जानकारी
- काव्यशास्त्र की विविध विचारधाराओं का परिचय

प्रश्नपत्र- सी सी २०४ उपन्यास विधा (दौड़, वाणभट्ट की आत्मकथा, कर्मभूमि)

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं

- उपन्यास के उद्भव और विकास की जानकारी
- आधुनिक जीवन का परिचय
- ऐतिहासिक परिस्थितियों की जानकारी
- सामाजिक समस्याओं की विस्तृत जानकारी

प्रश्नपत्र- सी सी २०५ सूफी काव्य परम्परा और जायसी का पदमावत

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं

- सूफी काव्य परम्परा की जानकारी
- सूफी कवियों का परिचय
- कवि जायसी का जीवन परिचय
- सूफी काव्य परम्परा के कवि और उनकी रचनाओं की जानकारी

एम ए सेम -३

प्रश्नपत्र- सी सी -३०१ आधुनिक काव्य

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- आधुनिक हिन्दी काव्य साहित्य की विस्तृत जानकारी
- आधुनिक काल के कवियों का परिचय
- काव्य के प्रकार महाकाव्य, खंडकाव्य आदि का परिचय
- पौराणिक पात्रों की विशेष जानकारी
- आधुनिक हिन्दी काव्य साहित्य की विशेषताओं की जानकारी

प्रश्नपत्र- सी सी -३०२ सैद्धांतिक भाषा विज्ञान

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- भाषा की परिभाषा एवं उसके प्रकारों की जानकारी
- भाषा विज्ञान के स्वरूप का परिचय
- रूपिम और स्वन आदि के मुख्य भेदों की जानकारी
- रचना और अर्थ आदि का परिचय
- भाषा व्यवहार की जानकारी

प्रश्नपत्र- सी सी -३०३ आधुनिक हिन्दी साहित्य का इतिहास

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- आधुनिक काल का परिचय
- आधुनिक काल विभिन्न प्रवृत्तियों की जानकारी
- स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी साहित्य के इतिहास की जानकारी
- स्वातंत्र्योत्तर गद्य विधाओं का परिचय जैसे -कहानी, नाटक, निबंध, उपन्यास

प्रश्नपत्र- सी सी -३०४ अनुवाद विज्ञान

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- अनुवाद की परिभाषा और उसके महत्व का परिचय
- अनुवाद की उपयोगिता की जानकारी
- व्यवसाय क्षेत्र में अनुवाद का महत्व
- अनुवाद कला है या विज्ञान आदि की विशेष जानकारी

प्रश्नपत्र- सी सी -३०५ प्रिन्ट मीडिया

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- प्रिन्ट मीडिया से क्या तात्पर्य और उसकी जानकारी
- आधुनिक जीवन में प्रिन्ट मीडिया का महत्व आदि का परिचय
- प्रिन्ट मीडिया के क्षेत्र में हिन्दी भाषा का योगदान
- समाचार लेखन, साक्षात्कार आदि में प्रिन्ट मीडिया की भूमिका

एम ए सेम-४

प्रश्नपत्र सी सी- ४०१ आधुनिक काव्य

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- आधुनिक काल के कवियों का परिचय
- आधुनिक काल की विभिन्न प्रवृत्तियों की जानकारी छायावाद, प्रगतिवाद
- आधुनिक काल की प्रमुख रचनाओं की जानकारी
- काव्यों के माध्यम से व्यक्तिपरक समझ

प्रश्नपत्र -सी सी ४०२ हिन्दी भाषा का ऐतिहासिक विकास

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- हिन्दी भाषा के उद्भव और विकास की जानकारी
- भारतीय आर्यभाषाओं का परिचय
- हिन्दी के विविध रूपों का परिचय
- हिन्दी की विभिन्न उपभाषाओं एवं बोलियाँ आदि की जानकारी
- हिन्दी का व्याकरणिक स्वरूप आदि की जानकारी

प्रश्नपत्र - सी सी ४०३ - स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी साहित्य का इतिहास तथा

गुजरात का स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी साहित्य का इतिहास

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी साहित्य के इतिहास के स्वरूप आदि का परिचय
- स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी साहित्य की विभिन्न विशेषताओं एवं परिस्थितियों की जानकारी
- स्वातंत्र्योत्तर हिन्दी साहित्य के प्रसिद्ध लेखकों का परिचय
- गुजरात के हिन्दी कवियों की जानकारी
- गुजरात में हिन्दी साहित्य की प्रवृत्तियाँ

प्रश्नपत्र- सी सी ४०४ हिन्दी पत्रकारिता

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- हिन्दी पत्रकारिता के उद्भव और विकास की जानकारी
- पत्रकारिता की परिभाषा और उसके विभिन्न प्रकारों का परिचय
- पत्रकारिता के क्षेत्र में व्यवसाय आदि की जानकारी
- हिन्दी के प्रसिद्ध पत्रकारों का परिचय

प्रश्नपत्र -सी सी ४०५ कोश विज्ञान ।

इस अभ्यासक्रम से विद्यार्थियों को निम्न उपलब्धियाँ प्राप्त हुई हैं।

- कोश की परिभाषा और स्वरूप विषयक जानकारी
- कोश की उपयोगिता
- हिन्दी के प्रमुख कोशकारों का परिचय
- कोश रचना की समस्याओं की जानकारी
- कोश साहित्य के इतिहास का परिचय

સંસ્કૃત વિષયના Outcome of Sanskrit

- (૧) સંસ્કૃત વિષયના આઉટકમ (અપેક્ષિત પરિણામો) સંસ્કૃત ભણવાને લીધે અથવા ભણાવવાને લીધે માનવજીવનનો જુદી જુદે સ્વાભાવિક બાબતો, રીત-રિવાજ, રુઢિઓ અને જીવનપદ્ધતિઓ વગેરે પંચતંત્ર અને હિતોપદેશને આધારે જાણી શકાય છે.
- (૨) વેદોના અભ્યાસથી પર્યાવરણ-જળસંચય અને વૃક્ષમહત્વ વગેરેનાં ફાયદા વર્ણવતા મંત્રો-સૂક્તો હોય છે. તેમજ વર્તમાન જીવનની સમસ્યાઓથી બચવા “તે મારું મન શુભસંકલ્પ વળું બનો” ને જીવનમંત્ર બનાવવાની પ્રેરણા મળે છે.
- (૩) જૂના જૂના ગ્રંથોમાં જે જે સંશોધનો થયેલાં તેની વિગતોસંસ્કૃત માધ્યમથી નોંધાયેલી છે. વરાહમિહિર અને બીજા પ્રાચીન વૈજ્ઞાનિકોની ભૂગોળ અને ખગોળની શોધોને શીખવા-સમજવા માટે સંસ્કૃત થી વધુ સારી કોઈ ભાષા નથી, માટેજ સંસ્કૃત ભણવું ઘટે.
- (૪) સંસ્કૃતમાં વિવિધ પ્રદેશના કવિઓ થઈ ગયા તેથીપ્રદેશ-પ્રદેશની વિવિધતાઓ કે જીવન રીતિઓનું પ્રતિબિંબ તેમણે સર્જેલા સહિત્યમાં ખડે છે. જેમ કે દંડી નામના ગદ્યકારે લખે નાની-નાની વાર્તાઓમાં દક્ષિણ ભારતની ખાનપાન પદ્ધતિ એટલે કે ચોખા (ભાત) અને રસ (કે ટામેટાસૂપ) તેમજચોખાની અન્ય વાનગીઓ અને કેળના પાંદડાની થાળી બનાવીને પીરસવામાં આવતી વાનગીઓ વગેરેનું વર્ણન મળે છે. તેમજ ધૂમિની વૃત્તાંત, ગોમિની વૃત્તાંત ઇત્યાદિમાં છળકપટ, દગો અને જીવનરીતિનો મેસેજ કે બોધ હોય છે.
- (૫) સંસ્કૃતની વિભિન્ન વાર્તાઓમાં સચ્ચાઈ અને નીતિનું ફળ સારું અને અસત્ય કે અનીતિનુંફળ કડવું મળે છે. એથી મનુષ્યને સારો માણસ બનવાનો બોધ મળે છે. તેમજ દારુ, જુગાર,ચોરી ન કરવી વગેરેનો બોધ ‘અક્ષસૂક્ત’ નામે વૈદિક સૂક્તમાં મળે છે.
- (૬) સંસ્કૃતને ભણવાથી મનુષ્ય શીલવાન, બુદ્ધિવાન અને મનુષ્યનું ગૌરવ મેળવતો સારો નાગરિકબને છે.

- ❖ **F.Y. B.A. Sem – 1, C.C. 101** મહાભારત – સભાપર્વ અને **C.E. 101** આ પેપરમાં મહાભારતની શોર્યાકથાઓ તેમજ દુર્યોધનનું છળકપટ, વિદુરની સત્યપ્રિયતા, ધૃતરાષ્ટ્રનો પુત્રમોહ, યુધિષ્ઠિરની જુગાર રમવા કે ન રમવા અંગેની અનિર્ણયક મનઃસ્થિતિ વગેરેનો પરિચય મળે છે. અને **C.E. 102 F.Y. B.A. Sem-1** માં **C.C. 102** પેપરમાં સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભણાવાય છે. પેપરમાં સંસ્કૃતના ગદ્યકારો, નાટકકારો અને ખંડકાવ્યકારો તેમજ અન્ય સાહિત્યવિદ્યામાં લખનારાઓનો પરિચય છાત્રને થાય છે.
- ❖ **F.Y. B.A. E.O 105** પ્રસ્તુત પેપરમાં ભર્તૃહરિ કૃત નીતિશતક અને નાટ્યકાર શૂદ્રનું ‘મૃચ્છકટિક’ છે. પ્રસ્તુત બંને કૃતિઓમાં અનુક્રમે છાત્રોએ નીતિનો મહિમા, અનીતિનું ફળ, ભાગ્યનો મહિમા, અસંભવિત વસ્તુઓ (રેતીમાંથી તેલ પીલવું, મૃગજળમાંથી તરસ છીપાવવી) વગેરે દર્શાવીને નીતિનો મહિમા કરે છે.
- ❖ **F.Y. B.A. Sem – 2, C.C. 201** અને **C.E. 201** માં મહાભારતના સભાપર્વના સેમ-1 માં દર્શાવેલાઅધ્યાયો સિવાયના તેની આગળના સાત અધ્યાયો છે. અહીં પણ દુર્યોધનની છળકપટ વાળી વૃત્તિ અને વિદુરની સમજાવટ તેમજ યુધિષ્ઠિરની ધૃત રમવા અંગેની અવઢવ છે જે તેના આઉટકમ વિશે દર્શાવી શકાય.
- ❖ **F.Y. B.A. Sem – 2, C.C. 2** અને **C.E. 202** માં સંસ્કૃત સાહિત્યનો ઇતિહાસ ભણાવવામાં આવે છે. તેમજ કેવા પ્રાકૃમી લેખકો અને કવિઓ તેમજ તેમની કૃતિઓ હતી તે સ્પષ્ટ થાય છે. અને આ તેનું આઉટકમ છે.
શૂદ્રક નિર્ધન પુરુષનો ધનવાન સ્ત્રી સંગાથેનો પ્રેમ (સાચો પ્રેમ) વર્ણવે છે.તેમજ અવાંતરે બોધ છે કે પ્રેમમાં જાતિ, ફળ, ઊંચનીચ કે ગરીબ તવંગરનો ભેદ જોવાતો નથી.
- ❖ **F.Y. B.A. Sem – 2, E.O. 205** માં અહીં ભર્તૃહરિના નીતિશતકના ૧ થી ૫૦ શ્લોકો કોર્ષમાં છે. ભર્તૃહરિ અહીં વિદ્યા પ્રસંશા, સજ્જનનો મહિમા, દુર્જનની નિંદા, નીતિનોમહિમા વગેરે દર્શાવેલ છે. જેને પેપરના આઉટકમ રૂપે કે હેતુ રૂપે દર્શાવી શકાય.
- ❖ **S.Y. B.A. Sem-3 C.C.** અને **C.E. 303** રઘુવંશ -આ પેપરમાં ‘રઘુવંશ’ મહાકાવ્યનો ચૌદમો સર્ગછે. તેમાં વનવાસ પછીનો રામનો રાજ્યાભિષેક, માતાઓ સાથેનું પુનઃ મિલન, પિતાના વચનનું પાલન કરવા માટેરામનો પત્નીત્યાગ છતાં વાલ્મીકિના આશ્રમમાં ગર્ભવતી સીતાને લક્ષ્મણ સંગાથે મોકલવી.... ઇત્યાદી વર્ણનો થકી સંસ્કૃત શિક્ષણના હેતુરૂપે મૂલ્યરૂપે રામનો પિતૃપ્રેમ, ભાતૃપ્રેમ, પત્નીપ્રેમ અને પ્રજાપ્રેમ વગેરેના દર્શન થાય છે.
- ❖ **S.Y. B.A. Sem-3 C.C. 304, C.E. 30** મમ્મટ રચિત કાવ્ય પ્રકાશ’ આ પેપર કાવ્યપ્રકાશનું છે તેનો આરંભમાં ઘણી સુંદર વાત દર્શાવવામાં આવી છે. કવિ કાવ્ય શા

માટે લખે છે, તેનાં છ પ્રકારનાં પ્રયોજનો, દર્શાવ્યાં છે. ઉપરાંત કાવ્યના હેતુઓ પણ છે અને કાવ્યના ઉત્તમ, મધ્યમ અને અધમ પ્રકારો અહીં પ્રથમ પ્રકરણમાં દર્શાવ્યાં છે. આબધુંભણવા-જાણવાથી કાવ્યનો મહિમા તેના પ્રકારો, હેતુઓ અને પ્રયોજનો સમેત સમજાય છે.

- ❖ **S.Y. B.A. C.C** વૈદિકસાહિત્યનો ઇતિહાસ - કઠોપનિષદ- પ્રસ્તુત પેપરનો હેતુ કઠઉપનિષદની કથા દ્વારા છાત્રોમાં સચ્ચાઈ કે સત્યનિષ્ઠાનો બોધ મળે, નિર્લોભીપણુંવિકસે. તેમજ 'વિશ્વામિત્ર-નદીસંવાદ' સૂક્ત દ્વારા મનુષ્યોનો નદી- પુષ્પ- પહાડ, વૃક્ષ ઇત્યાદિ સંગાથેનો પ્રેમ અને તાદાત્મ્યનો સંબંધ વગેરે શીખવા મળે છે. ઉપરાંત નદીઓ સાથેના ઋષિસંવાદને ભણીને તે ઉત્તમ વર્ણનશક્તિ કેળવી શકે છે.
- ❖ **S.Y. B.A. Sem-4** મુખ્ય અને ગૌણ પેપર - 403 માં “પંચતંત્ર”નું “મિત્રભેદ”નામનું પ્રકરણ છે. આ પેપરમાં પ્રાચીન પશુકથાઓ આઠેક જેટલી છે. તે વાર્તાઓનો બોધ પ્રત્યેકમાં જુદો જુદો છે અને એને લીધે જીવન વ્યવહારમાં કેમ વ્યવહાર કરવો તે ફલિત થાય છે. C.C. 404 અને C.C. 405 ના પેપરમાં કાવ્યપ્રકાશનો કોર્ષ છે. તે કોર્ષ દ્વારા ભારતીય કાવ્ય શાસ્ત્રમાં કેટલું ખેડાણ થયું હતું તે જાણવા મળે છે. C.C. 405 માં વૈદિક સાહિત્યનું તેમાં વેદો ઉપરાંત આરણ્યકો અને વેદાંગો છે. તેમજ કઠોપનિષદની વાર્તા છે. અહીં યમરાજ અને નચિકેતાના આખ્યાન થકી સત્યનો મહિમા અને નીતિ, સદાચારનું માહાત્મ્ય ઉપનિષદકારે પ્રકટ કર્યું છે.
- ❖ **T.Y. B.A. Sem-5, C.C. 60** - સંજ્ઞાકરક પ્રકરણ અને સંસ્કૃત ભાષા વિજ્ઞાન સંસ્કૃતને મુખ્ય વિષયરૂપે ભણનારા છાત્રો માટે વ્યાકરણના દ્રઢિકરણના ભાગરૂપે સંજ્ઞાપ્રકરણ અને કારકપ્રકરણ ભણાવાય છે જેનાથી છાત્રો કહ કહ રીતે વાક્ય રચનાઓ કરવી તે અંગે જ્ઞાન મેળવે છે. તેમજ સંસ્કૃતનું ભાષાવિજ્ઞાનનું જ્ઞાન તો છાત્રો માટે ખુલા ખજાના જેવું છે આ વિષયનું આંતરરાષ્ટ્રીય કક્ષાનું મહત્વ છે. જો છાત્રો ધારે તો એનો વધુ અભ્યાસ કરીને પોતાની કરિયર બનાવી શકે છે .
- ❖ **T.Y. B.A. Sem-5, C.C. 507** (કોર્ષ સદાનંદ રચિત વેદાંતસાર અને વ્યાકરણમાં સંધિ અને સમાસ) : પ્રસ્તુત પેપરમાં વેદાંતસાર નામનો ફિલોસોફીનો ગ્રંથ ભણવામાં આવે છે. તેના અભ્યાસ થકી જીવ, જગત, જગદીશ (પરમાત્મા) પંચ મહાભૂતો, માયા ઇત્યાદિનું જ્ઞાન થાય છે. તેમજ મનુષ્યએ મોક્ષ મેળવવા પ્રયત્નકરવો ઘટે એવો બોધ

મળે છે. તેમજ તત્વજ્ઞાનથી બુદ્ધિસૂક્ષ્મ બને છે. ઉપરાંત સંસ્કૃતનાસંધિ અને ત્રણેક સમાસોનું જ્ઞાન આ પેપરથી થાય છે. આને લીધે સ્વતંત્ર રીતે છાત્ર સંધિ કરતો અને સંધિવિચ્છેદ કરતો થઈ જાય છે.

❖ **T.Y. B.A. Sem-5, C.C. 60** માં યાજ્ઞવલ્કયસ્મૃતિ, અને પછીથી અન્નભટ્ટના તર્કસંગ્રહને ભણવાનું છાત્રને માટે બને છે. મનુસ્મૃતિ અને યાજ્ઞવલ્કય સ્મૃતિના અભ્યાસથી મનુષ્યનેવિવાહ અને અન્ય વિધિઓકે રીતરિવાજો નું જ્ઞાન થાય છે.

❖ **T.Y. B.A. Sem-5, C.C.** કોર્ષમાં શ્રીમદ્ ભગવદ્ ગીતા કોર્ષ નિર્ધારણ કરનારા વિદ્વાનોએ સમૂહચિંતન કરેલું અને સેમ-5 બાકીના નવ અધ્યાય એમ બધા મળી અઢાર અધ્યાયની ગીતા સંપૂર્ણ થાય છે. સંસ્કૃતને મુખ્યવિષયરૂપે ભણનારો છાત્ર આ રીતે જીવનનું શાસ્ત્ર ગીતા ભણે છે. તેમજ જીવનમાં જે જે સંઘર્ષો કે પરિસ્થિતિઓ સર્જાય ત્યારે કેમ વર્તવું તેનું જ્ઞાનમેળવે છે તેમજ અનાસક્તિપૂર્વકકર્મ કરતારહેવાનો બોધ મેળવે છે.

❖ **T.Y. B.A. Sem-5, C.C. 5** પેપરમાં સંસ્કૃત છંદો અને સંસ્કૃતના નિબંધો છે. તેથી અહીં છાત્રને મહત્વના ચાર છંદો અનુષ્ટુપ, વસંતતિલકા, મન્દાકાન્તા અને શિખરિણીનો પરિચય મેળવે છે. તેમજ અગાધ સાગર જેવા સંસ્કૃતના ભાષા-સાહિત્યમાંથીચાર નિબંધોઅહીં કોર્ષમાં છે. એના થકી છાત્રનિબંધને કઈ રીતે લખવોતે શીખે છે. આમ નિબંધ સાહિત્યમાં ઉત્તમ પ્રદાન રૂપે સશોધક છાત્રો એ નિબંધો રચવા ઘટે.

❖ **T.Y. B.A. Sem-6, C.C. 6** – આ પેપરમાં સંજ્ઞાકારક રૂપી વ્યાકરણ અને ભાષાવિજ્ઞાનનાકેટલાક પાસાઓ અહીં કોર્ષમાં છે તેથી છાત્રને જ્ઞાનનું સંવર્ધન-દ્રઢિકરણ કરીને કરિયર બનાવી શકાય એવું છાત્રો જો સમજે તો તેમને ભવિષ્યનો- (કરિયરનો) ફાયદો થાય.

❖ **T.Y. B.A. Sem-6, C.C.** સાંખ્યકારિકા અને સંધિ-સમાસ અહીં કોર્ષમાં છે. સૃષ્ટિનું પ્રાચીનતમદર્શન સાંખ્યનો અહીં પરિચય થાય છે તેમજ વ્યાકરણના અમુક મુદ્દાઓ સ્પષ્ટ થાય છે. સંસ્કૃતમાં સાંખ્યદર્શનનો મહત્વનો ફાળો અંધપંગુન્યાય નામના સિદ્ધાંતનો છે એના થકી સંપીને કાર્ય કરવાના ફાયદા થાય છે. એવો બોધ પણ મળે છે.

- ❖ **T.Y. B.A. Sem-6, C.C. 608** – આ પેપરમાં કોર્ષમાં અન્નભટ્ટનું તર્કસંગ્રહ નામનું પુસ્તક છે.)
- ❖ આ તર્કસંગ્રહને ભણવાથી એટલે કે ચારપ્રકારના અભાવોઅને ભણવાથી અન્ય વિષયોની સૂક્ષ્મ બાબતોનું જ્ઞાન થાય છે. ઉપરાંત એમ.સી.ક્યુ અને સાચો વિકલ્પ શોધવાની સ્પર્ધાત્મક પરીક્ષાની પદ્ધતિમાં છાત્રો સારું પ્રતિનિધિત્વ કરી શકે છે.
- ❖ **T.Y. B.A. Sem-6, C.C.** – (આ પેપરમાં ગીતાનો ઉત્તરાર્ધ ભણવામાં આવે છે) ગીતાના અભ્યાસ થકી જીવન વ્યવહારનું કૌશલ્ય અને સુખ-દુઃખ અને સમાનભાવે જોવાની દ્રષ્ટિ વિકસે છે.
- ❖ **T.Y. B.A. Sem-6, C.C.** – આ પેપરમાં ‘બુધ્ધચરિત’ પણ છે. તેથી અહીં સંસ્કૃતના છંદો અને નિબંધોને ભણવાની વિશિષ્ટશક્તિ મળે છે. તેમજ ‘બુધ્ધચરિત’ના જ્ઞાન થકી વિવેક, વૈરાગ્ય વગેરે ગુણો મનુષ્યમાં વિકસે છે. તેમજ સંસ્કૃત ભણવાની સાર્થકતા પણ વિકસે છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-1 ના C.C. 101 કોર્ષમાં અભિજ્ઞાનશાકુન્તલ છે.**

પ્રસ્તુત પ્રશ્નપત્રમાં દુનિયાનું શ્રેષ્ઠ નાટક કાલિદાસનું શાકુન્તલ છે. તે નાટક ભણવાથી છાત્રોમાં વિવાહ અને તેની વફાદારીનું મહત્વ તેમજ રાજાની ફરજો વગેરે સમજાશે. તેમજ છાત્રોનો સંસ્કૃત નાટકોનો રસ આ નાટક ના અભ્યાસ થકી રસ વધશે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-1 C.C. 102 – કોર્ષમાં નિરુક્તમને મેઘદૂત આવે છે.**

આ પ્રશ્નનું આઉટકમ એવું છે કે નિરુક્ત અર્થાત્ શબ્દશક્તિનું જ્ઞાન છાત્રો ભણશે તો તેમનેયોગ્ય શબ્દ યોગ્યરીતે બોલવા-લખવાનો વિવેક વધશે ઉપરાંત ‘મેઘદૂત’ના અભ્યાસ થકી તે સંસ્કૃત ભાષાની ભવ્યતા, વિરહપરાયણતા, રસિકતા વગેરેભણશે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-1 C.C. 103 – કોર્ષમાં વાલ્મીકિ રામાયણે ‘સુંદરકાંડ’ છે.**

દરેક ભારતીય એ રામાયણ અને મહાભારત નામે આ ગ્રંથો વાંચવાઘટે. વાલ્મીકિ રામાયણનું સર્વોત્તમકાંડ ‘સુંદરકાંડ’ છે. કારણ કે તેમાં હનુમાનજીના પરાક્રમો વર્ણવાયા છે આથી આને ભણવાથી છાત્રો માં સાહસ-ખડલતતા- શૌર્ય વગેરે વધી જશે આભણવું જરૂરી છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-1 C.C. 104 – ‘ભાગવતપુરાણ’અહીં કોર્ષમાં છે.**

સમગ્ર વૈદિક સાહિત્ય-ચારવેદોનું જ્ઞાનજનસામાન્ય માટે પુરાણોમાં ભરેલું છે. આમ ભાગવત ભણવાથી વેદજ્ઞાન પ્રાપ્ત થાય છે. ઉપરાંત તેની નીતિ કથાઓને લીધે મનુષ્યને નીતિપરાયણ બનવાનો બોધ મળે છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-1 C.C. 105 ના કોર્ષમાં પાતંજલયોગ દર્શન, સમાધિપાદ છે.**
યોગદર્શન મનુષ્યને સ્થૂળ આસનોથી માંડીને મોક્ષ અને સમાધિ સુધી લઈ જાય છે. આમ દરેક દર્શનનું અંતિમ લક્ષ્ય સમાધિ અથવા મોક્ષ છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-2, C.C. 201 ના પેપરમાં ભાસનાં બે નાટકો ઊરુભંગ અને કર્ણભારમ્ છે.** નાટકકાર ભાસ પોતાની સરળ સંસ્કૃતશૈલી ને લીધે જાણીતા છે. મહાભારતના કથાનકમાંથી પ્રેરણા લઈને બંને મૌલિક નાટકો લખીને ભાસે સમાજને સારો સંદેશ આપ્યો છે. આ પેપરનો બોધ Outcome એજ છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-2, C.C. 202 ના પેપરમાં નિરુક્ત અને મેઘદૂત છે.** કાલિદાસના મેઘદૂતનો સંદેશો જાણે કે પ્રેમનો સંદેશ છે. સાચો પ્રેમી વિરહી યક્ષ અહીં પ્રતીક રૂપે છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-2 C.C. 203 ના પેપરમાં મહાભારતનું ‘વિરાટપર્વ’નામનું પ્રકરણ છે.** તેમાં પાંડવોનો અજ્ઞાતવાસ, ભીમ અને અર્જુનનું શૌર્ય અને ક્ષાત્રધર્મ વગેરેનું નિરૂપણ છે. તેના દ્વારા મહાભારતકાર સત્ય, નીતિ, પરાક્રમ, ગૌરવના ઇત્યાદિના પક્ષધર છે. જાને કે મૂલ્યશિક્ષણ આપે છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-2, C.C. 204 ના કોર્ષમાં વાયુપુરાણ છે.** અઢાર મુખ્ય પુરાણો માંહેનું વાયુપુરાણ વેદોનો સંદેશો લોકભોજ્ય ભાષામાં આપે છે. પેપરનો હેતુ છાત્રોને સરળ શ્લોકો થકી સદાચારનો બોધ આપે છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-2, C.C. 205 ના આ પેપરમાં મહાભારતમાંથી ‘વિદુરનીતિ’ ના શ્લોક સમૂહને કોર્ષમાં મુકાયેલ છે.** મહાત્મા વિદુરનો બોધ અહીં વિવિધ શ્લોકોમાં વેરાયેલો મળે છે. સત્ય, ધર્મ, દયા, સંયમ, અવૈર અને અહિંસા ઇત્યાદિ ગુણો જીવનમાં ધારણ કરવાથી મનુષ્યને જીવન સાર્થકતા અનુભવાય છે.

➤ **M.A. (Sanskrit) Sem-3, C.C. 301 માં કાદંબરી (મહાશ્વેતાવૃત્તાંત) છે.**

આ પેપરમાં સંસ્કૃતના મહાન ગદ્યકાર બાણભટ્ટની મહાન કૃતિ કાદંબરી છે કે જેમાં ત્રણ જન્મોની પ્રેમકથા છે. આમાં સાહસ અને શૌર્ય પણ છે. ઉપરાંત “અચ્છોદસરોનું વર્ણન કરતાં બાણે જગતની સર્વે સફેદ વસ્તુઓની સૂચિ જાણે કે બનાવી છે પાત્રોનાં નામ પણ આકર્ષક છે.

M.A. (Sanskrit) Sem-3, C.C. 302 કોર્ષમાં ઋગ્વેદનું ત્રીજું મંડળ છે. તેમાં પણ નિયતકક્ષાનાં મંત્રો છે. પરંતુ ઋગ્વેદના અભ્યાસથી સંસારના જૂનામાં જૂના સર્વાધિક પ્રાચિન ગ્રંથ ઋગ્વેદનો અભ્યાસ કરવાની તક મળે છે.

- **M.A. (Sanskrit) Sem-3, C.C. 303** આ કોર્ષમાં કૌટિલ્યનું અર્થશાસ્ત્ર અધ્યાય-1 અને 2 ભણાવાય છે.

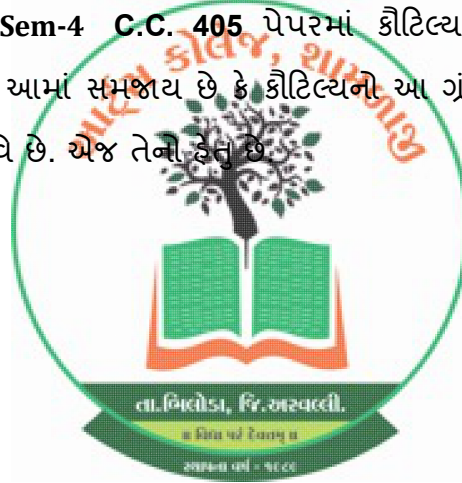
આ ગ્રંથ ભણીને છાત્રો સમજશે કે પ્રાચીન ભારતનો વિવિધ શાસ્ત્રો, નાટ્યશાસ્ત્ર વગેરેનો પરિચય છાત્રોને થાય છે તેમજ અંગતજીવનમાં છાત્ર કરકસર થી જીવે એ માટે પ્રેરણા મળે છે.

- **M.A. (Sanskrit) Sem-3, C.C. 304** આ પેપરમાં પુરાણ (મત્સ્યપુરાણ) આ પેપરમાં મત્સ્યપુરાણના એકથી પચ્ચીસ આવે છે. પુરાણો દ્વારા આપણે ભારતીયોના ખાનપાન, ઉત્સવો, રીતરિવાજ વગેરેનું જ્ઞાન થાય છે તેમજ અન્ય અઢાર પુરાણોનું જ્ઞાન થાય છે.

- **M.A. (Sanskrit) Sem-3, C.C. 305** આ પેપરમાં અહીં શ્રી હર્ષ નાટકકારે લખેલી ‘રત્નાવલિ’નામક રત્નની માળા છે. તેમજ તે માળા મળે એ માટે મંથન કરી બેસે છે સંસ્કૃતમાં ચાર અંક સુધીની હોય તેને નાટિકા કહેવાય છે. આ અર્થમાં આ નાટક જુદા જુદા લોકોનું જનજીવન કેવું છે? તે અહીં નાટકમાં જોઈ શકાય છે. આમ નાટ્ય રસિકોને સહુને આ નાટક ગમશે. જેથી સંસ્કૃતમાં ભણતા છાત્રો અને અધ્યાપકો માટે ગૌરવની લાગણી થઈ આવે છે.

- **M.A. (Sanskrit) Sem-4, C.C. 401** માં મહાકવિ માધના શિશુપાલવધમ્ (મહાકાવ્ય) ના શરુઆતના બે સર્ગો ભણવામાં આવે છે. એના દ્વારા સંસ્કૃત મહાકાવ્ય કેવું હોય તેનો અભ્યાસ છાત્ર કરે છે. પેપરનો હેતુકે બોધ Out come અનીતિમાન શિશુપાલના વધ કૃષ્ણ દ્વારા થતો દર્શાવાયો છે. એ રીતે સત્ય નીતિ વગેરે મોલ્યોનો પ્રચાર છે.

- **M.A. (Sanskrit) Sem-4 C.C. 402** માં આ પેપરમાં ઋગ્વેદ ઉપરાંત ઇશાવાસ્ય નામે ઉપનિષદ છે. જેમાં જીવ-જગત-બ્રહ્મની વિભાવના અને સાધકને મૃત્યુ ના ભયમાંથી મુક્ત કરવાની વાત આવે છે.
- **M.A. (Sanskrit) Sem-4 C.C. 403** માં રઘુવંશ-સર્ગ ૨ કોર્ષમાં છે. આ પેપર દ્વારા પણ સંસ્કૃત મહાકાવ્યનો કાલિદાસની શૈલીનો ભાવકને પરિચય થાય છે. રઘુવંશના રાજાઓના ઉત્તમ ગુણોનું વર્ણન કરવું એ કવિનો ઉદ્દેશ છે એ જ આ પેપરનો **Out come** છે.
- **M.A. (Sanskrit) Sem-4, C.C. 404** આ પેપરમાં અગ્નિપુરાણના એક થી અઠ્ઠાવીસ અધ્યાય છે. આનો હેતુ છાત્રોને પુરાણસાહિત્યનો પરિચય કરાવવાનો છે. તેમજ પુરાણો દ્વારા મૂલ્યોનું શિક્ષણઆપવાનો છે.
- **M.A. (Sanskrit) Sem-4 C.C. 405** પેપરમાં કૌટિલ્યનું અર્થશાસ્ત્ર (અધિકરણ-2) ભણવામાં આવે છે. આમાં સમજાય છે કે કૌટિલ્યનો આ ગ્રંથ રાજનીતિ અને અનેકવિધ વિષયોનું જ્ઞાન કરાવે છે. એજ તેનો હેતુ છે.

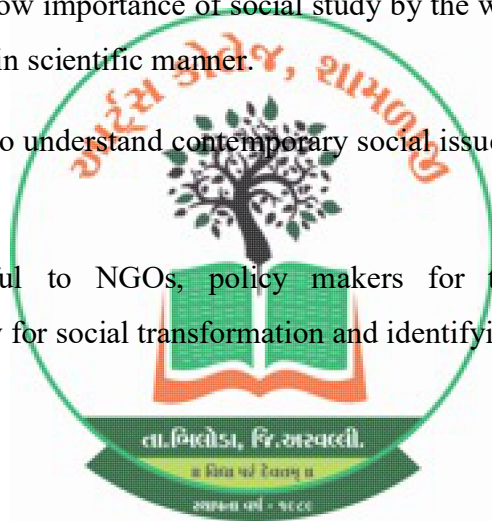
SHREE K. R. KATARA ARTS COLLEGE, SHAMLAJI

Outcomes of Sociology

Sociology (B.A.Programme)

Outcomes of Sociology

- The subject like sociology is very useful to prepare next generation through UG/PG in higher education of India. Sociology makes the students in sense a social animal.
- They are able to know importance of social study by the way of understanding different aspects of social life in scientific manner.
- They also are able to understand contemporary social issues and problems and also able to problem solution.
- Sociology is useful to NGOs, policy makers for the society, traditional and contemporary society for social transformation and identifying various social concepts.

BA SEM -I

Course Code: 101 Introduction to Sociology

The students are able to understand

- The different social concepts of Sociology
- Importance of sociology in the life molding process
- Accelerates them to understand sociological works in contemporary society.

Course Code: 102 Indian Social Structure

The students are able to understand

- Understand and appreciate Indian social structure
- Compare between various society and communities
- Prepare in advance to society about social change

Course Code; 201 Basic Concept of Society

The students are able to understand

- Aware the students with different concepts of society
- Performs their roles in group
- Trace difference between society and community and compare them

Course Code: 202 Indian Social Structure

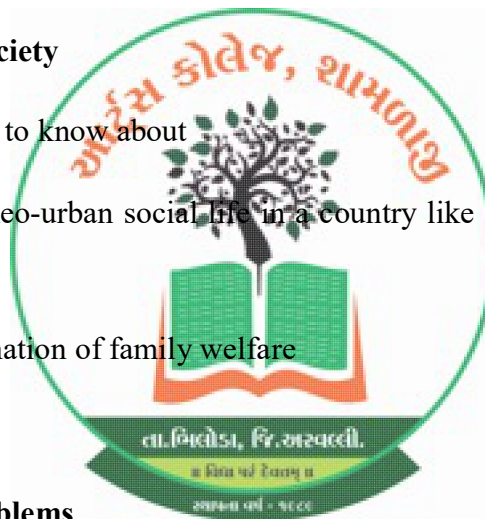
After completing the course, the students are able

- To know about various social organizations
- Also able to know generation gap(s) between the two generations.
- They are also able to understand woman social status and gap(s) between tradition and contemporary social organizations and their activities.

E.O: 105 Indian Society

The students are able to know about

- Rural, urban and neo-urban social life in a country like India with diverse culture and religions.
- Also get the information of family welfare

C C -305 Social Problems

The students are also able

- To clear the social concepts and social problems.
- They are also able to know the problem solution mechanism of diverse culture and religions of a country like India.

Course Code: 304 Rural Sociology

After completing the course, the students are able

- To understand the rural society
- Their social problems like; family issues
- Their judgment mechanism.
- Also able to play a role of problem solver in rural society in a better way.

Course Code: 303 Social Anthropology

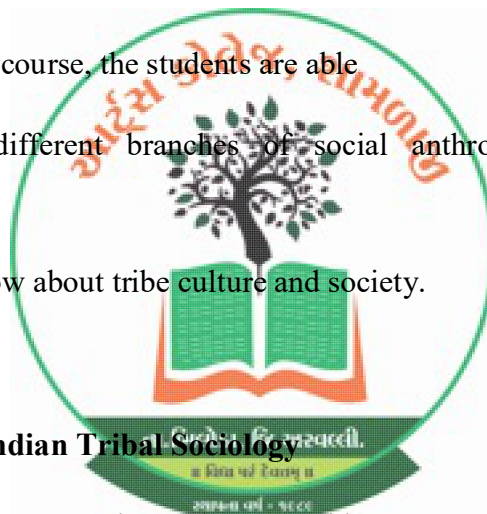
After completing the course, the students are able

- To understand different branches of social anthropology, concepts of social anthropology
- Also be able to know about tribe culture and society.

Course Code: 403 Indian Tribal Sociology

After completing the course, the students are able

- To understand different customs and culture of tribe society.
- Also able to know the problems of tribes
- And initiatives towards their development and loopholes.

Course Code: 404 Urban Sociology

After completing the course, the students are able

- To contribute in the development policy of the urban society.
- Understand urban community in sociological perspective including urban problems and its solution to the society.
- They are also able to know the process of social transformation mechanism with their own discretion.

Course Code: 405 Indian Social Problem Part-II

After completing the course, the students are able

- To play their role in social problem solution and bring awareness on social problems.
- Try some Sociological Approaches towards social problems

Course Code:506 Introduction to Social Research

After completing the course

- The students are able to form hypotheses
- Also be able to know research process in sociology.
- The students are also able to develop their research skills in sociology in scientific manner.

Course Code:507 Foundations of Sociological Thought

After completing the course, the students are able

- To understand emergence, development, contribution from Auguste Comte and Durkheim in sociology
- Study of different sociologists.

Course Code: 508 Rural and Urban Sociology

After completing the course the student are able

- To understand the concept, form and problems of rural and urban community.
- The students are also familiar with the factors that came change in both the societies.

Course Code: 509 Women and Society

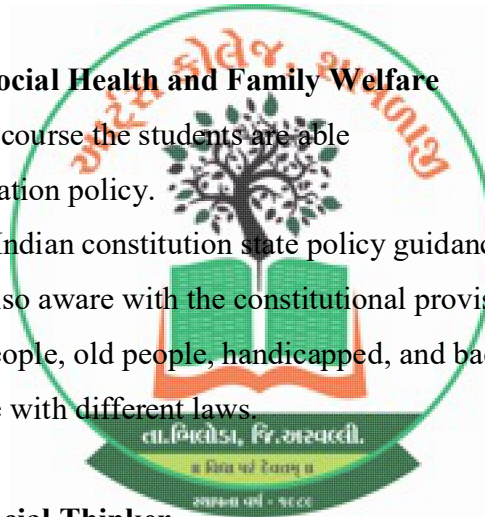
After completing the course the students are able

- To understand the position of Indian women
- The decline of women, their traditional and present position
- And their role in society and transition
- The students are also aware of their problems and feminism.

Course Code: 510 Social Health and Family Welfare

After completing the course the students are able

- Make Indian population policy.
- To understand the Indian constitution state policy guidance
- The students are also aware with the constitutional provisions and different schemes of women, oppressed people, old people, handicapped, and backward caste
- They are also aware with different laws.

Course Code: 606 Social Thinker

After completing the course, the students are able

- To familiarize with the social thinker and his contribution in sociology of India
- To understand the contribution of Thinkers in sociology and social theories and compare with his present society.

Course Code: 607 Research Methodology

After completing the course, the students are able

- To prepare the research and to understand research methods, research methodology
- Able to prepare research paper and projects in respective subject.

Course Code:608 Industrial Sociology

After completing the course, the students are able

- To understand industrial sociology, industrial environment and industrial problems
- Understand the problems of employees..

Course Code:609 Problems of Women

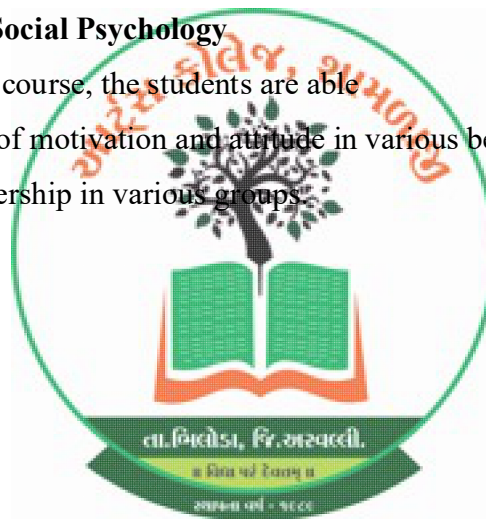
After completing the course, the students are able

- To understand problem of women and provide their solutions,
- To contribute to labor health and educational welfare program of women
- Understand the Contemporary Social Problems of Women in India.

Course Code:610 Social Psychology

After completing the course, the students are able

- To discuss the role of motivation and attitude in various behavior
- And inculcate leadership in various groups

MA SEM-I

Course Code:101 Classical sociological tradition

After completing the course, the students are able

- To understand the works of sociologists who contributed their level best for the people.
- The students also will be familiar with social movements organized by the sociologists in the country.

Course Code:102 Research Methodology

After completing the course, the students are able

- To prepare research proposal, research papers
- Also able to conduct independent research in the area of sociology by azuring sufficient theoretical knowledge on research methods and methodology.

Course Code:103 Gender and Society

After completing the course, the students are able

- To understand gender issues and movement against gender bias.
- They are also able to know woman empowerment and the status of woman in India.

Course Code: 104 Political Sociology

After completing the course, the students are able

- To understand political scenario in India and across the world at some extent.
- They are also able to understand woman status in Indian politics and their contribution in Indian politics.

Course Code:105 Family Welfare and Advisory Guidance

After completing the course, the students are able

- To understand family welfare activities by voluntary NGOs as well as other organizations.
- They are also able to know about various family welfare activities by government and initiatives towards uplifting the social status of the people.

MA SEM-II Course Outcomes**Course Code:201 Theoretical Perspectives in Sociology**

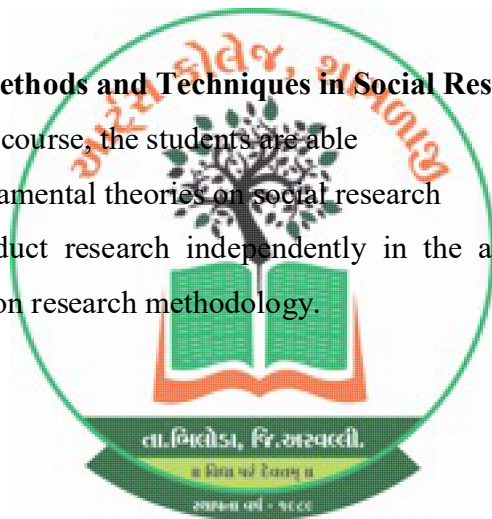
After completing the course, the students are able

- To understand theoretical aspects of sociology and their applications in the society.

Course Code:202 Methods and Techniques in Social Research

After completing the course, the students are able

- To understand fundamental theories on social research
- Also able to conduct research independently in the area of sociology by gaining practical knowledge on research methodology.

Course Code:203 Social Change and Development in India

After completing the course, the students are able

- To understand society and forces of social change in India.
- They are also able to know how social change can accelerate social development graph.

Course Code: 204 Criminology

After completing the course, the students are able

- To understand concepts, form and types of crime
- And solution of keeping away from the crimes to people.

Course Code: 205 Sociology of Ageing

After completing the course, the students are able

- To understand science of ageing and its importance in Indian society.
- The problems of old persons and their solutions are also can be familiar to the students .

MA SEM-III Course Outcomes**Course Code: 301 Sociology of Rural**

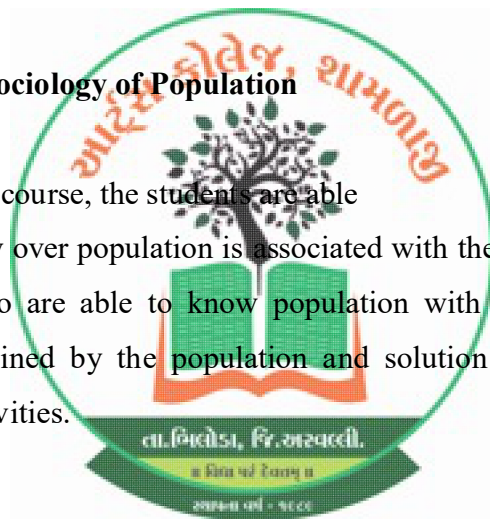
After completing the course, the students are able

- To understand rural life, culture and their customs.
- The students are also able to understand problems of rural society and their possible solution machinery.

Course Code: 302 Sociology of Population

After completing the course, the students are able

- To understand how over population is associated with the development of any country.
- The students also are able to know population with proper gender ratio is to be controlled or maintained by the population and solution of population related issues through research activities.

Course Code: 303 Sociology of Development

After completing the course, the students are able

- To understand importance of sociology in development of the country.
- The students are also able to know developmental efforts and activities by the government, too.

Course Code: 304 Society and Environment

After completing the course, the students are able

- To understand environmental issues at globally as well as in India.
- The students are also able to know importance of saving environment as per global standard for the welfare of human and other living organs.
- They are also able to understand the duty of society to maintain environmental norms for the sake of living organs.

Course Code: 305 Social Change in Modern India

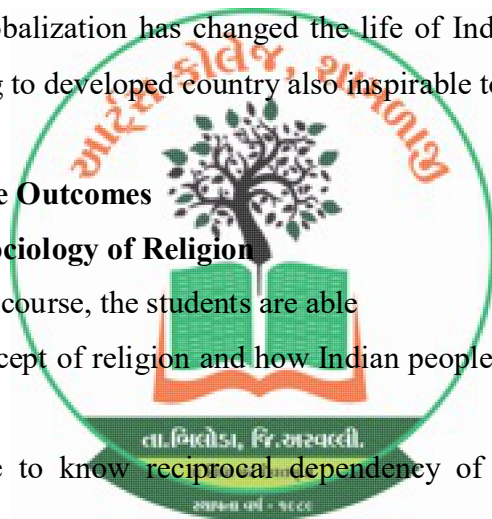
After completing the course, the students are able

- To understand social change in Indians and their livelihood during the last two decades.
- The era of post globalization has changed the life of Indian people and how to move forward foot stepping to developed country also inspirable to the students.

MA SEM-IV Course Outcomes**Course Code:401 Sociology of Religion**

After completing the course, the students are able

- To understand concept of religion and how Indian people manage different religions in India.
- They are also able to know reciprocal dependency of Indian people on their own religion.

Course Code:402 Industry and Society in India

After completing the course, the students are able

- To understand industrial environment of India and industrial problems.
- Also able to understand contribution of industry in Indian economics and role of industrial society in the development of India.

Course Code:403 Sociology of Religion

After completing the course, the students are able

- To understand urban social life, advantages and disadvantages of urban life.
- The students also are able to understand the problems of urban India.

Course Code:404 Urban Society of India

After completing the course, the students are able

- To understand the urban life of India and how urbanization is rapidly affected to the rural life in India.
- The students are also Able to understand the local problems and local culture in urban.

Course Code:405 Woman in India: Changing Face(please insert registered English title of the paper)

After completing the course, the students are able

- To understand the woman status and social transformation of woman in India.
- The students also able to understand the role of woman in society and every aspects of life in 21st century.

